

Külföldi Jatekszin Kiadja a magyar todos tarsasag.
(Ausländische Schaubühne.). 3. A'nötelen philosophus.
Vigjatek 3 felv. (Der unverehlichte Philosoph.)

Trattner

Pesten; Budapest 1833

Signatur: 55627-A.3

Barcode: +Z174548800

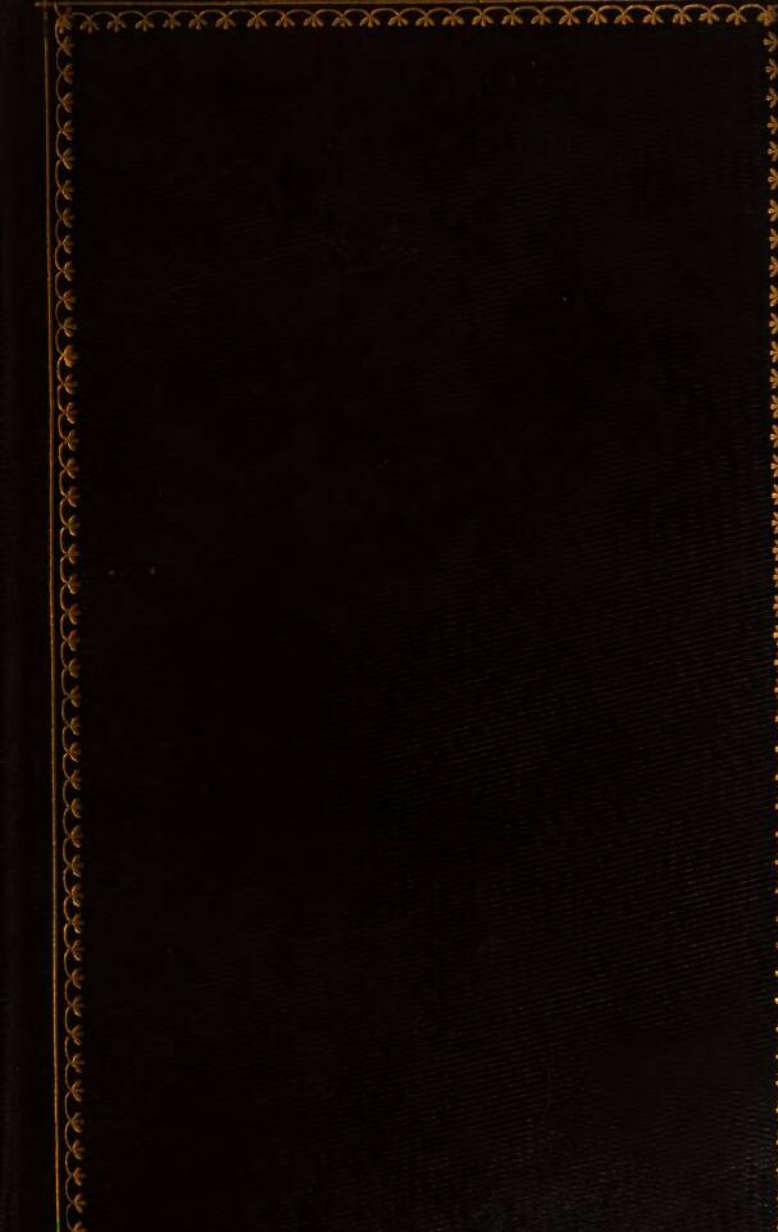
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ174548800>

Umfang: Bild 1 - 180

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

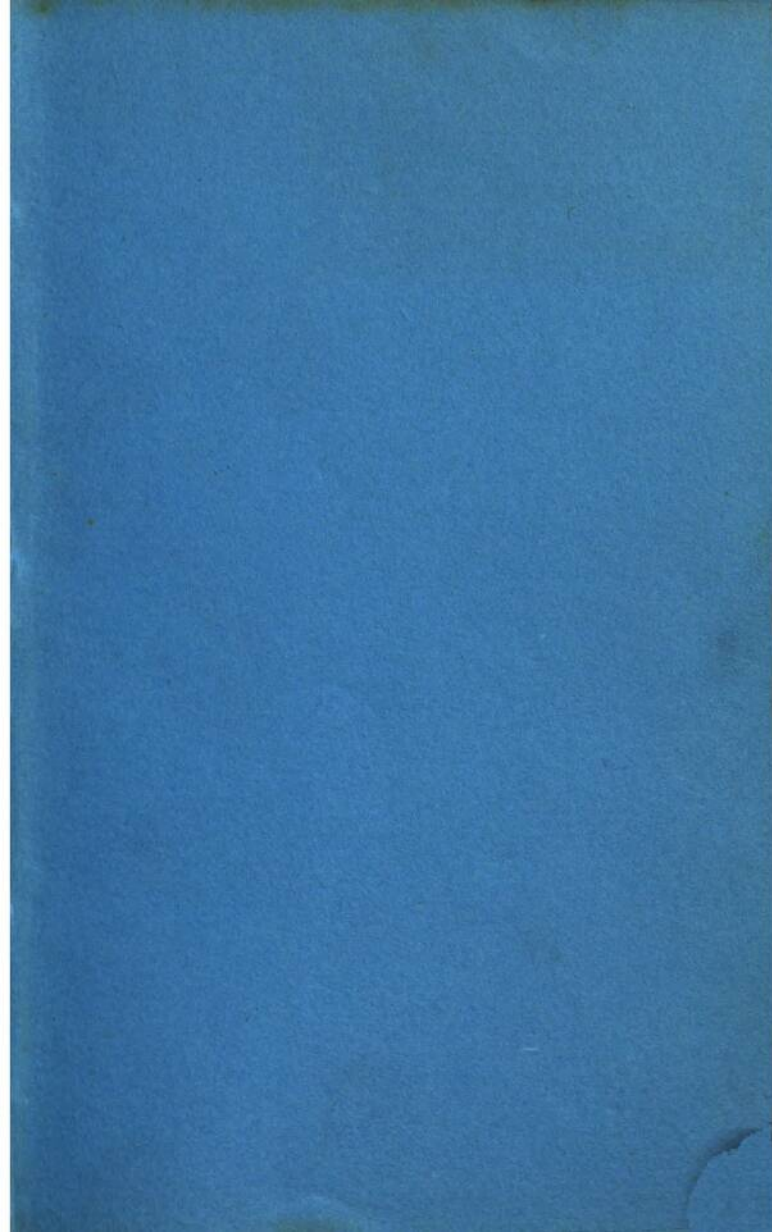
Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

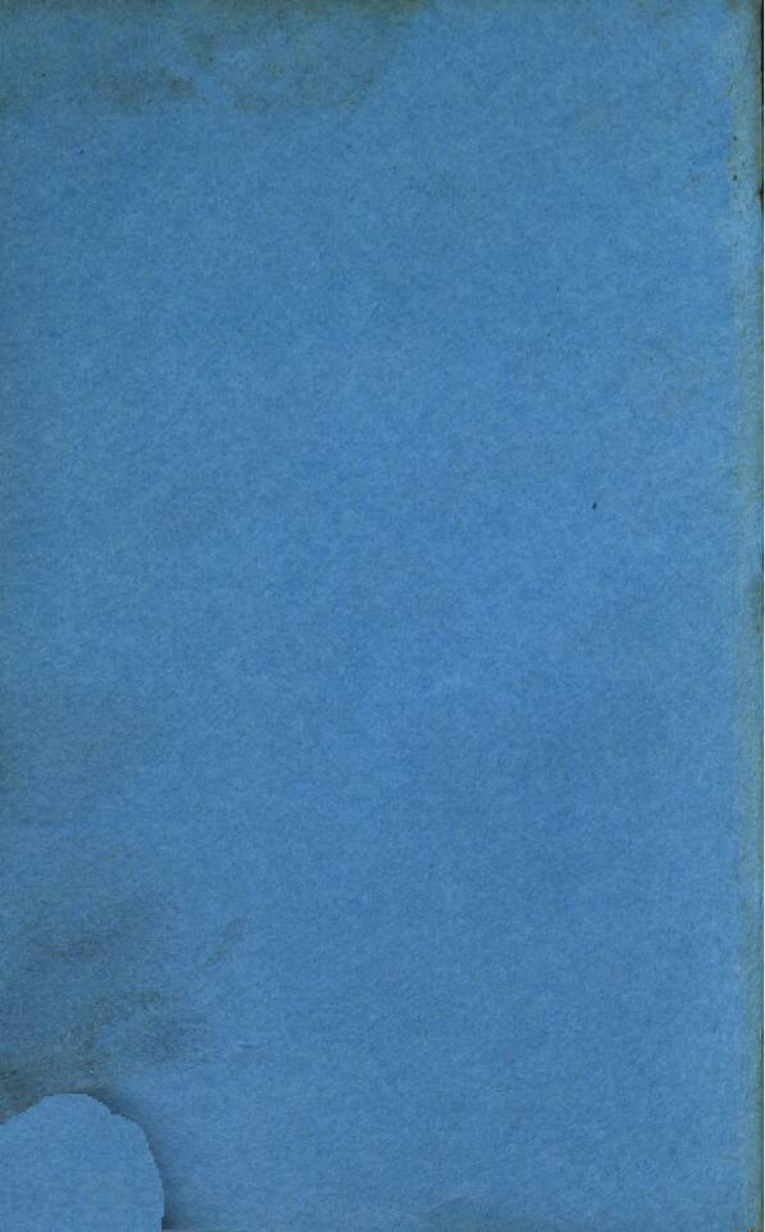

KÖN. HOF- BIBLIOTHEK

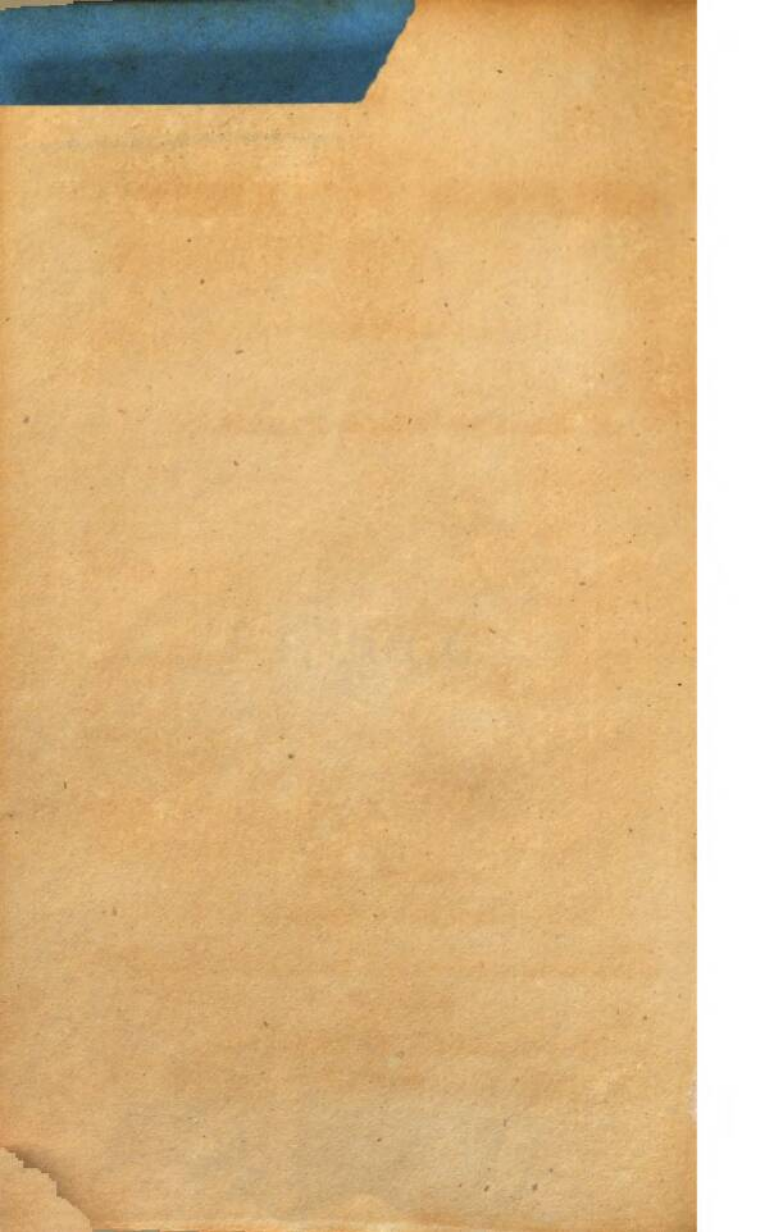
55.627-A

Alt-

55627-A

KÜLFÖLDI JÁTÉKSZÍN.

KIADJA

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

HARMADIK KÖTET.

A' NŐTELEN PHILOSOPHUS.

PESTEN.

TRATTNER-KÁROLYI' NYOMTATÁSA.

1833.

A'
NÖTELEN PHILOSOPHUS.

VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN,

NOTA ALBERTTŐL.

FORDITOTTA OLASZBÓL

C S Á S Z Á R F E R E N C Z,

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' LEVELEZŐ TAGJA.

PESTEN.

TRATTNER-KÁROLYI' NYOMTATÁSA.

1833.

SZEMÉLYEK.

DORVALLI, NŐTELEN PHILOSOPHUS.

EUGENIA, DORVALLI ATYAI NAGYNÉNJE.

FRANKO, KOROS KATONA, DORVALLIANYAI NAGYBÁTYJA.

BÉLA, DORVALLI BARÁTJA 'S VENDÉGE.

HIPPOLIT.

LINA, LEÁNYA.

ARICSETTO, HAJFODORÍTÓ.

LIZANDER, DORVALLI SZOLGÁJA.

LÓRI, LINA SZOBALÉÁNYA.

SZOLGÁK 'S EMBEREK. NEM BESZÉLNEK.

Játékhely: Milano. Az első felvonás Dorvalli, a' második
's harmadik Hippolit házában képzeltetik, 's reggeltől
estig tart.

ELSŐ FELVONÁS.

E L S Ő J E L E N É S.

Szoba Dorvalli házában, mellyben több könyvekkel, földrajzokkal 's - tekékkal rakott asztalok látszanak; 's t. Középen egy szekrényes író-asztal áll, melly, mint helyén láthatni, utóbb máshová fog általvitetni.

DORVALLI. (olvas)

„Ritka férj, ki meg ne bánja legalább egyszer napjában házasságát: 's még ritkább ki ne irigyelje a' nőtelenek sorsát.“ Igazod van áldott La Bruyere, ritka ismerője az emberi szivnek 's hű festője a' társasági furcsaságoknak! Hány férjet nem hallottam panaszkodni csak ugyan jónak tartott nője ellen! hány más szerencsétlent sorsom' irigyleni 's sírni a' magáén! Oh igen, reméllem nem változtatom meg soha ezen feltételemet.

M Á S O D I K J E L E N É S.

LIZANDER, vele egy ember a' szín jobbja felől, 's ELŐBBI.

LIZANDER.

Tens Úr?

DORVALLI.

Rendben minden a' másik szobában?

LIZANDER.

Nem hibázik egyéb mint e' néhány könyvek helyrerakása.

DORVALLI.

Tegyétek őket az erkély melletti szegletbe: majd magam eljövök 's rendbe rakom.

LIZANDER.

Ide, jó ember.

DORVALLI.

Lassan vigyétek hogy el ne rontsátok e' műveket.

LIZANDER.

Menjen kend, majd én elviszem a' többit.
(az ember el egy teher könyvvel a' szobába mellyből jött).

DORVALLI.

Béla még nem kelt fel?

LIZANDER.

Nem hiszem; azonban megyek, megtekintem.

DORVALLI.

Ne ne, ne költsd-fel őt; felette bús természetű, hosszabb nyugalomra van szüksége.

LIZANDER.

Béla úr derék ifjú; 's az én jó uramban egy szánakodó emberre talált.

DORVALLI.

Minő szánás! mi helye itt a' szánakodásnak?
Én felette szeretem 's tisztelem ezen barátomat: okos ifjú ő 's nagy segédem levelezésim-

ben. Szegényke! nemzetségének jószága rövid idő alatt szerencsétlenül tenkre jutott. Atyja önvétke nélkül hitelvészben 's ezért tőkepenz nélkül halt el. Nekem, hála az égnek! szükségemen felül vannak javaim, azért kértem őt jőjön hozzám lakni. Azonban reméllem, nem sokára eszéhez 's jámborságához méltó tisztiséget nyer.

L I Z A N D E R.

Áldott az én uram! ezek jó tettek.

D O R V A L L I.

Iparkodjál könyveim' helyre rakni 's ne hízkelkedjél.

L I Z A N D E R.

Megengedjen . .

D O R V A L L I.

Aztán tudd meg, a' jó tettek, ha még is illyeket művelnék, ugyan annyi adósságok, mellyek az emberiségnek fizettetnek; annyi pótlási a' szerencse igazságtalanságának.

L I Z A N D E R.

Hisz én, Uram . . .

D O R V A L L I.

Ihol Béla. Menj dolgozdra. (Liz. el könyvekkel)

H A R M A D I K J E L E N É S.

BÉLA, ELŐBBI.

(Azon ember, melly előbb könyvekkel bement, kijő 's el)

BÉLA.

Kedves barátom . . .

DORVALLI.

Jó reggelt Béla.

BÉLA.

Hogyan, már minden könyvet a' másik szobába hordatál?

DORVALLI.

Bizonyosan. Korán keltem 's mindent elraktattam, hadd lássa néném, hogy megszabadítám végre minden alkalmatlanságtól, mellyet neki egy közel könyvtár okozhata.

BÉLA.

Engem is hivathattál volna.

DORVALLI.

Sajnálám, megvallom, álmodat zavarni.

BÉLA.

Ki tudja, tán nem is aludtam.

DORVALLI.

Nem jól érzed magad'?

BÉLA.

Nem tudom . . . bizonyos békétlenség . . .

DORVALLI.

Fel ezen szomorúságból! ha szükséged van valamire, parancsolj szabadon velem 's vagyonommal.

BÉLA.

Házadban vagyok; nincsen szükségem semmire.

DORVALLI.

Nekem mindazonáltal úgy tetszik, hogy bús szeszélyed napról napra nő.

BÉLA.

Meglehet, én nem tapasztalom.

DORVALLI.

Nem szeretném, hogy búslakodásodnak valami titkos forrása lenne.

BÉLA.

Oh győződjél-meg; nekem semmi bajom . . .

DORVALLI.

Halljad: én tapasztalt ember vagyok, ismerem az emberi gyengeségeket, 's meg tudom őket bocsátani: de szokásom egyszer'smind őszintén beszélni, 's megkivánom, hogy mások is így bánjanak velem.

BÉLA.

Nem értlek . . .

DORVALLI.

Tüstént megértesz. Egy hónap óta benned nagy változást sejtek, melly magában valamely ellenkezést rejt. Szüntelen merengsz, igen keveset eszel, semmi nem mulat, egyedül jársz 's csak a' távolt keresed. Más részről aztán látom mint piperézgeted öltözetedet, különös vigyázattal kötöd nyakravalódat, 's mit én tudom mit . . . nem akarok öröd lenni; nem engem illet 's nem volna helyén; hanem ohajtanám, hogy bizodalommal közölnéd velem, ha szived' tán valami szerelmi nyíl érte. . . Ha így volna, csak mondd ki szabadon. Felette fájlalnám társaságod' veszteségét, de hogy nyugodtan láthassalak, erre is ráállanék. En minden köteléknek ellensége vagyok. Szabadon 's függetlenül kívánok élni barátimnak 's a' tudományoknak. Házamban még barátomnak mint te vagy, nőjét sem szenvedhetném meg. Vannak kinekkinek bohózatai, az enyém a' legnevetesebbek 's legkülönösebbek egyike; de így határoztam meg, 's reméllem határozatomban állandó fogok maradni mind örökre.

BÉLA.

Hanem te . . .

DORVALLI.

Várj csak. Én keveset tehetnék értetted, azonban iparkodnám teljesíteni a' valódi barátság tiszteit; nem épen mintha hinném, hogy megházasodván boldog léssesz, oh bizonylyal nem . .

BÉLA.

Hogyan . . . ?

DORVALLI.

Nem, nem: szerencsétlen a' bús férj nőjével, 's nője szerencsétlen ő vele. Kinek felette könnyen meginduló idege van, vagy, mostanisan szólva, ki felette érzékeny, ezer dühnek, ezer nyomorúságnak van kitéve.

BÉLA.

Azt gondolod . . .

DORVALLI.

Csendesen! még nem végeztem el. Tudom továbbá, hogy a' szerelem nem enged helyet sem észnek sem tanácsnak; tulajdon ál tünetiben él, 's útjában semmi sem képes őt feltartani vagy meggátolni. 'S ezen esetre mintsem nyomorúlt életed' lássam, kívánom inkább teljesítsd szíved vágyát 's házasodjál-meg.

BÉLA (magában).

Hasztalan itt tagadnom, 's erőt kell vennem magamon. — Higyed, Dorvalli, csalatko-

zol bennem: nem szeretek én semmi asszonyt,
's kívánságom örökre veled lakni.

DORVALLI (örömmel).

Igazán?

BÉLA.

Igen, barátom.

DORVALLI.

Nem akarnád tán egy kissé ínyem' csalogatni.

BÉLA.

Épen nem.

DORVALLI.

Éljünk tehát vigan! halld mit mond la Bruyere: „Az asszonyok általában jobbak vagy rozszabbak a' férfiaknál.“ Magadnál jobbat — engeddd szabadon kimondanom — nem találhatsz: szükségképen rozszabbat kellene-e vened? Ezt már ugyan nem. Bánjunk tehát illendőn az asszonyokkal; nézzük őket a' társaságokban, multságokban, víg gyülekezetekben: nevesük a' gyenge férjeket, szolgálai szeretőket, eszökvesztett szeretkezőket: de — boldogtalanság másoknál lakják. Vigan mi, ihol reggelink.

NEG Y E D I K J E L E N É S.

LIZANDER három csészével, süteményekkel 's t.

DORVALLI.

Ki számára a' harmadik csésze?

LIZANDER.

A' tüstént érkezendő Eugenia asszonyságéra.

DORVALLI.

Nagyon helyesen; néne asszonnyal iszunk kávét. Menj min fogunk szolgálni magunknak.

LIZANDER.

Mint parancsolja. (letesz mindent egy asztalkára 's el).

DORVALLI.

Aztán ha úgy fog tetszeni, megtekintjük mind ezen papirosokat, hogy megválasszuk roszak-tól a' jókat 's elrakjuk a' folyosóra.

BÉLA.

Kész vagyok mindenre, mi neked tetszik. Im' itt Eugenia! (a' szin belébe tekintve).

DORVALLI.

Jó asszony, rettenetes hadat esküdt az őt aggságra juttató éveknek, 's nem akarja hinni, hogy az esztendőkön sem kenőcsök, sem pirosítók javítani nem képesek.

ÖTÖDIK JELENÉS.

EUGENIA (reggeli öltözetben) 'S A' VOLTAK.

EUGENIA.

Szolgálójok az Uraknak.

DORVALLI.

Jó reggelt asszonynéném.

BÉLA.

Szolgája asszonyságod.

EUGENIA.

Nem fogtok neheztelni rám philosophus Uram, hogy hozzátok jövék kávé inni? Béla! udvaroljon egy székkal.

BÉLA.

Im' itt'! (a' széket valamennyire távúllag helyhezve).

DORVALLI.

Sőt különös örömünkre van! (kávét tölt).

EUGENIA.

Minő mennykő lármát ütöttetek ez éjjel?

DORVALLI.

Kora reggel akará mondani? álthordattam könyveimet 's könyvszekrényimet ezen házosztályba.

EUGENIA.

Szó mint száz, annyira felzavarátok fejemet, hogy most-is szédelg.

DORVALLI.

Bocsásson-meg (kávét ad neki).

EUGENIA.

Béla, tegyen belé maga-is kis czukrot.

BÉLA.

Mint parancsolja.

EUGENIA.

Még egy kicsinyt.

BÉLA.

Így?

EUGENIA.

Igen jól: felette szeretem az édeset (édesden tekintve Bélára, félre) Milly kellemes ifjú ez a Béla.

BÉLA (félre).

Unalmasocská egy kissé ezen banya.

EUGENIA (Bélához).

Adjon egy kis kalácskát.

BÉLA.

Tessék asszonyságodnak.

EUGENIA.

Köszönöm édes Bélám. Azon iróasztal, úgy tetszik, magáé.

BÉLA.

Igen - is.

EUGENIA.

Mit jelent ez, maga-is e' szobákba jó lakni?

BÉLA.

Szolgálatjára; a' könyvtár mellé.

EUGENIA.

Milly szép multság holtakkal társalkodni.

DORVALLI.

'S még-is higye-el nénécském, azon asszonyok, kik holtakkal szoktak társalkodni, később, vagy mindig kevésbé aggnak-el egyéb asszonyoknál.

EUGENIA.

Nekem az elők társasága tetszik. Majd olvasok ha öreg leszek.

DORVALLI.

Igen helyesen.

EUGENIA.

Egyébiránt, ha valaha házasodnod kellene, felzavartad ezen szép változtatásokkal az egész házosztály-rendet.

DORVALLI.

'S mindig nőről beszél, mintha nem tudná, hogy soha, soha sem házasulandok - meg. — (Neheztelve).

EUGENIA.

Eh ne induljon - fel házasság gyűlölő uram öcsém! nem szólok róla soha többé.

DORVALLI.

Különösen le fog kötelezni.

EUGENIA.

Jó a' társaságra nézve, hogy nem minnyájan gondolkodnak mint te, különben hamar véget érne a' világ. Mi engem illet, nem képzelhetek édesbet, mint két egymást gyengéden szerető jegyesek egyesülését: azután minő vizsgatolás gyermeki játékaikat üző magzatoktól környűlvetetni? 's bár másod izben vagyok özvegy, nem mondtam-le a' szép reményekről. Béla jőjön közelb hozzám, beszélgetni valóm van magával.

DORVALLI.

Megengedjen asszonynéném: különféle kicsinységeket kell sietve rendbe szednem, 's szükségem van barátomra.

EUGENIA.

El csak nem igazítasz — reméllem.

DORVALLI.

Maradjon bátran; mi más szobába megyünk: néhány rajzokat kaptam, 's ezeket akarom elszerkeztetni.

EUGENIA.

Ez szép bánásmód valóban! inkább sziveden feküsznek könyveid 's rajzaid, mint házi dolgaid. Kimélet nélkül költesz hírlapjaidra 's rézmetszetidre . . .

DORVALLI.

Megengedjen! nincs adósságom, 's dolgaim jó lábon állnak.

EUGENIA.

Igen, de folytatván . . .

DORVALLI.

Béla! vidd azon füzetet, ezt majd én viszem.

EUGENIA.

'S mondom! folytatván . . .

DORVALLI (Bélához).

Olasz országnak mesterileg 's hibátlanul készült rajzát fogod nálam láthatni. (egy el füzet papirossal).

BÉLA.

Követlek. (el 6-is papirossal).

HATODIK JELENÉS.

EUGENIA.

Átkozott legyen az a' literatura, csak egy pillanatra sem hagyja velem soha. Oh ha bizonyos lehetnék, hogy Béla engem szeret, majd találnék benne módot mint lehessen velem untalan! De még-is reméllek még. Azon mélázó tekintet, mély fohászok, azon gyakor meren-

gések valahányszor együtt vagyunk, ama' szolgálatomi készség . . . oh igen, tán ő szeret engem 's félénksége haboztatja . . . 's aztán öcsémtől-is fog tartani. Én fölfedezhetném neki szívemet . . . de ezt az illendőség nem engedi. Ha szerencsém eshetnék más móddal kikutatni . . . (észre veszi az íróasztalt). Rajthagyá kulcsát íróasztalán: szeretném tudni, nem tart-e meg olykor valami szerelmes papiroskát (felteszi szemüvegét, kinyitja az íróasztalt 's egy kezdett levélre ütlik). Egy kezdett levél! reszket szívem! lássuk hamar! (Körültétekint, ha történetből nem jő-e valaki? olvas. „Egyetlen tárgya szerelmemnek! Igen, kénytelenítetem a' hallgatásra, mert sor-som nem enged semmi reményt kezéd birhatásához, 's imez oka, hogy engem váltig szótlan, merengve látsz; 's míg szemem tán gyakrabban örül kedves személyed láttának, érzem mint fagyasztja melyem' ama' szomorú képzelet, hogy ma holnap tőled meg kell válnom“. Lehetetlennek tetszik, hogy e' levél kivülem más valakihez volt volna igazítva „váltig szótlan, merengve látsz (ismételve) szemem tán gyakrabban örül“ . . . Ő nem távozik a' háztól soha, nem lát más asszonyokat . . . Menjünk tovább, tán a' hátralévők teljesen eloszlatják kétségemet. „Bár soha se jutottam volna ezen nekem vészes házba, mellyben miattad

csendem örökre távozott“. Szegényke! (szemeit törli) „minek ama' tévesztő mosolygás, melly elbájol? ah ha valaha megtudná ezen lángomat a' te . . .“ a' többi ki van törülve 's kivehetetlen. De mi szükségem többre? Lehet-e, hogy nyilvánabban fejezze-ki érzetét? Oh boldog kandiság! . . , De tegyük-vissza a' levelet előbb mint sem valaki jövend, azután . . (míg az íróasztal felé indul, bejö Lizander).

HETEDIK JELENÉS.

LIZANDER, 'S ELŐBBI, UTÓBB KÉT FÉRFI.

EUGENIA.

Jaj nekem! jőnek.

LIZANDER.

Asszonyom! a' hajfodorító . . .

EUGENIA.

Illy korán? mondd neki jőjön egy óra múlva.

LIZANDER.

Megyek tüstént . . . de engedelmével előbb elvitetem ezen íróasztalt Béla úr szobájába.

EUGENIA.

Midőn valamit parancsolok, nem fogsz visszafelelni.

L I Z A N D E R (félre).

Átkozott banyája! Becsukom e' szekrényt 's tüstént megyek. (bezárja 's a' kulcsot leveszi).

E U G E N I A.

Már minő sürgölődés? . . .

L I Z A N D E R.

Uram parancsolta. Héj, emberek! teljesítsétek, mit mondtam. (Két ember be, 's elviszik az íróasztalt, Liz. el).

E U G E N I A.

Megvan, nincsen benne mód többé, hogy visszatehessem a' levelet; soká késedelmeskedtem. Azonban mit van törődnöm vele? meg vagyok győződve, Béla ha megtudja kandiságomat, szerencsésnek fogja magát tartani.

NYOLCZADIK JELENÉS.

A R I C S E T T O (egy betakart kosárral) 'S AZ ELŐBBI.

A R I C S E T T O.

Alázatos szolgája az asszonyságnak.

E U G E N I A.

Nem mondá Lizander . . . ?

A R I C S E T T O.

Tekintetes asszony ha elmegyek, nem fészülhetem-meg többé egész nap; olly számosak

sürgetős munkáim: Aricsetto ide, Aricsetto amoda; száz darabra kellene szakasztani magamat . . .

EUGENIA.

Elhozád vendéghajamat?

ARICSETTO.

Minő kétkedés? — egy egész hétig dolgoztam rajta: de meg vagyok elégedve, jól ütött-ki. (Mutatja a' vendéghaját). Tessék, nézze, csudálja e' mesterművet. Erről lehet mondani: tökéle tességre vitte mesterségét.

EUGENIA.

Félek, nem fog jól állni a' szőke haj.

ARICSETTO.

'S még-is a' fekete vendéghajak szokáson kívül kezdenek lenni: ime' a' cahier, tessék figyelni: Januar' elsője Páris 's a' t. teljesen fürtözött fekete vendéghaj: méltóztassék. April elsője 's t. Elölről fürtözött homloküstökös 's vállakra bomló szőke vendéghaj. Nem de, nem hibázom?

EUGENIA.

Nincsen kifogásom; de úgy tetszik, hogy a' szőke . . .

ARICSETTO.

Gyermekség; meg fogja látni nagysád, rövid idő múlva minden asszonyoság, legyen bár barna,

sárga, zöld vagy olajszín arczú, szőke vendéghajjal fog megjelenni. Ah gondolja most nagysád, miként fog illeni hófejér, szerfeletti finom bőréhez . . .

EUGENIA.

Elég, elég, elfogadom.

ARICSETTO.

Hoztam néhány valódi növény pirosító üvegecskét - is.

EUGENIA.

'S nem mondád hogy Párisban szokáson kívül a' piros arcz.

ARICSETTO.

Itt a' cahier, tekintsük-meg: Január 's t. Még mindig szokásban a' halavány 's érzékeny arcz . . .

EUGENIA.

Látod ? . .

ARICSETTO.

Könyörgök alásan: Aprilis 's t. Kevés piros nagyobb hatóságot ad a' szemeknek 's nyájasbbá teszi az arczulatot.

EUGENIA.

'S az érzékeny arcz ?

ARICSETTO.

Ez már szép! az érzékeny arcz illet Janu-
arhoz; Aprilhez mosolygóbb kívántatik.

EUGENIA (az üvegecskéket véve).

Nem fogok velök visszaélni, de olykor szükség eltakarni szerfeletti halványságomat, melyben sinlődöm.

ARICSETTO.

(Egy a' kosárból kivett kristály üvegecskét mutatva)
Ez aztán essentia-víz, drága chemiai készítmény.

EUGENIA.

Mi neve?

ARICSETTO.

Ifjúság vize.

EUGENIA.

'S használ . . .

ARICSETTO.

A' negyvent túlhaladt asszonyoknak.

EUGENIA.

Így még elég időm reá.

ARICSETTO.

Tehát visszateszem.

EUGENIA.

Várj, szeretném sikerét tapasztalni . . .

ARICSETTO.

Tüstént (olvas kis nyomtatott papirosból) „Ezen csudavíz 's t. elsimít az arczon némelly felesleges redőket, melyeket közönségesen rán-

czoknak nevezünk; a' bőrt megtartja egyetemében, gyengédségében, finomságában 's t. 's t. 's t."

EUGENIA.

Még-is jó volna megvenni csak azért-is, mert a' bőrt gyengédségében megtartja.

ARICSETTO.

Minden esetre őrizze őt nagysád: mennél jobban elzárja, annál tökéletesebb lesz a' quint-essentialis substantiák elválasztására.

EUGENIA.

Nagyon derék szónok Aricsetto úr.

ARICSETTO.

Három esztendeig mulattam Párisban: 's nem lehet tagadni hogy e' nagy város fűrtészi első mesterek a' világon.

EUGENIA.

Van-e más-is kosaradban?

ARICSETTO.

Vannak némelly à la petit rien kalapjaim; tegnap érkeztek.

EUGENIA.

Mutasd, mutasd!

ARICSETTO.

Ezennel szolgállok.

EUGENIA.

Próbáljunk-meg egyet; oh valóban szépek! à la petit rien mondod?

ARICSETTO.

Á la petit rien. Nincsen egy tükör?

EUGENIA.

Hé, ki van itt?

KILENCZEDIK JELENÉS.

LIZANDER, A' VOLTAK.

ARICSETTO.

Frissen egy tükröt az asszonyságnak.

LIZANDER.

Asszonyom gondolja-meg . . .

EUGENIA.

Szemtelen! tükröt ide.

LIZANDER.

Jövök, jövök. Majd hozok uram szobájából.

(be 's ki a' mellékszobáb.).

EUGENIA.

Mit gondolsz, jól áll?

ARICSETTO.

Hah, mondom, jól, igen jól; istennének Amorocskának tetszik nagysád.

LIZANDER.

Itt a' tükör.

ARICSETTO.

Add-ide (Eugeniának tartva a' tükröt).

EUGENIA (Aricsettohoz).

Nem de olly ábránd, 's nem épen kellemetlen
arczom van.

ARICSETTO.

Oh áldott ezen ábránd!

LIZANDER (magában).

Igaza van uramnak, hogy az asszonyokat
még a' tükör-is megcsalja. (elviszi a' tükröt 's el
a' közajtón).

EUGENIA.

Add tehát árjegyzékét mind ezen költsé-
geknek.

ARICSETTO.

Ezennel.

TIZEDIK JELENÉS.

DORVALLI 'S AZ ELŐBBIEK.

DORVALLI.

Engedelmével édes nénikém, minekutána öt
szoba áll rendelésére . . .

EUGENIA.

Megbocsáss, igazod van: nem szentségte-
lenítem-meg soha többé ezen tudós házosztályt.
Aricsetto! menjünk-áltamodá. (Jelt ad Aricsettonak
a' hallgatásra, de ez nem figyel rá).

ARICSETTO.

A' vendéghajon kívül, melly szinte annyira megy, tizenkét arany.

EUGENIA.

Jöszte szobámba, mondom.

DORVALLI.

Asszonynéném derekasan költöget; 's a' szolgálatra kész Aricsetto úr hű ellátó.

ARICSETTO.

Csekély költségek, Dorvalli úr, csekély költségek.

DORVALLI.

Eh, huszonnégy arany nem olly csekély költség: azonban Eugenia asszonyság, ki fellelte tart, hogy könyveim 's földrajzaim által meg ne romoljak, jobban tudandja nálamnál . . .

EUGENIA.

Nincsenek gyermekeim 's még férjhez nem megyek azt teszem birtokommal, a' mi nekem tetszik.

DORVALLI.

Igen jól, 's azon kalapocska?

EUGENIA.

Á la petit rien van készülve.

DORVALLI.

Díszes; de azon szőke paróka nem fog jól állani . . .

EUGENIA.

Menj, olvasd könyveidet 's ne beszélj módíró. 'S ha épen akarod egyszer tudni, mondom, hogy az aprili cahier-ként sem a' fekete vendég-haj, sem pedig az érzelgős arcz nincsenek többé szokásban. (El).

ARICSETTO.

Dorvalli úr . . .

DORVALLI.

Bohók fejedelme!

ARICSETTO.

Legalázatosabb szolgája. (Öszveszedi holmijét 's el Eugenia után).

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

DORVALLI.

Lehet ennél gonoszabb tapasztalás? 'S mégis minnyájan azt mondják, hogy nagynéném még ifjúságában-is egyike volt a' kevéssel megelégedő asszonyoknak. Mit csinálnék én egy ő hozzá hasonló nővel? Mint alkalmaztathatnám magamat hasonló különösségekhez 's agy-szédelgésekhez? De itt sem találok azt az áldott Irlandi rajzot: 's pedig itt kellene lennie. (Keresdél az asztalon 's áltforgat több papirost).

TIZENKETTÓDIK JELENÉS.

LIZANDER 'S A' VOLT.

LIZANDER.

Franko úr, nagybátyja . . .

DORVALLI.

Oh szegény fejem! Im' egyike békém nyilvános ellenséginek, kik erővel meg akarnak házasítani.

LIZANDER.

Ha nincsen kedvére elfogadni, bejelentem őt Eugenia asszonyságnál.

DORVALLI.

Mentsen Isten, hogy illy nagy bakot lőjj! Bevezetni egy férfit a' pipereasztalkánál ülő asszonyhoz! alig, alig szenvedne-meg egy 25 esztendő's ifjút.

LIZANDER.

Megengedjen: oh ime látom közelít Franko úr (el).

DORVALLI.

Készüljünk a' szokott védelemre.

TIZENHARMADIK JELENÉS.

FRANKO. DORVALLI.

FRANKO.

Éljen az én kedves öcsém, a' mi tudósunk.

DORVALLI.

Isten hozta uram bátyámat.

FRANKO.

Mint van Eugenia?

DORVALLI.

Nagyon jól.

FRANKO.

'S te mit csinálsz elevenen könyveid közé temetve.

DORVALLI.

Tudja már bátyám, hogy az én mulatságom könyvek 's barátim.

FRANKO.

Különös, emberkerülő lettél.

DORVALLI.

Sem egyik sem másik, mondom.

FRANKO.

Szó mint száz, egész város csudálja ezen életmódodat.

DORVALLI.

Midőn miattam sem hitelezők nem sohajtoznak, sem senkinek nem ártok, mi köze a' világnak dolgainhoz?

FRANKO.

Rokonid 's szerető valódi barátid akarnák hogy már egyszer lemondj azon kába ideáról, melly gyűlöletessé teszi előtted a' házassági köteléket.

DORVALLI.

Köszönön e' kegyet, e' szívességet barátimnak, rokonimnak 's az egész világnak.

FRANKO.

Nekem nincsen más unokám; ez lenne örömmim legnagyobbika.

DORVALLI.

Uram bátyám, változtassuk-meg beszédünket.

FRANKO.

Szívesen áltengedném örökségem felét.

DORVALLI.

Éljen békével kincseivel, nekem magamnak elég birtokom.

FRANKO.

Nem fekszik szíveden nemzetségünk neve fentartása?

DORVALLI.

Épen nem.

FRANKO.

Nem indít-meg azon édes képzet: újra születte látni magadat gyermekeidben, mellyek boldogságod' eszközlenék.

DORVALLI.

Ezen képzelet felette édes lenne, ha vele egy másik szoros öszvefüggésben nem állna?

FRANKO.

'S minő képzelet?

DORVALLI.

A' kétkedés: valljon nem lesznek-e háladatlan gyermekeim, kik megsirattassák velem nemzésöket.

FRANKO.

Te mindég legrosszabb feléről tekinted a' dolgot. Jó nevelés . . .

DORVALLI.

Nem olly könnyű azt adni, 's nem érezném meghívottnak lenni reá magamat.

FRANKO.

'S nem számolsz egy hű nőre, egy szerető társnéra, melly megossza örömeid' 's búdat? melly sürgelődve teljesítse betegségedben, öreg-ségedben 's szerencsétlenségedben irántad szent tisztjét?

DORVALLI.

Nem tagadom: illy nő szíve megbecsülhetetlen kincs lenne egy férjnek . . .

FRANKO.

Tehát vagy e' miatt . . .

DORVALLI.

De ki teszi bizonyossá uram bátyámat, hogy e' kincs épen számomra van fentartva? Miért nem kell tartanom az ellenkezőtől, mint a' mi többszer megesik? ki lesz eléggé vakmerő házasság, t. i. azon idő előtt, mellyben minden tudományokat, minden mesterségöket arra fordítják, hogy hibáikat bölcsesség 's erény legcsalékonyabb fátyolával fedezgessék, meghatározni egy asszony tulajdonit? ki tesz bizonyossá, hogy egy asszony bár milly okos legyen-is, ne únja-meg azon egyszerűséget, melly végre minden bajt megfogyaszt, megkisebbít; ne gyúljon új lángra, 's ne legyen áldozatja valamelly szabadlelkű, csapongó érzetű csábítónak? Midőn megoszlanak a' szívek, viták 's elválások származnak 's mind azon rendetlenségek következései, mellyek a' gyermekek nevelésöket hátráltatják 's örökös kútfejük egy férj könnyűinek, fájdalminak 's gyászának. A' nő, mondja bátyám, mérsékli betegségünk fájdalmait 's aggságunk unalmait: de vallja-meg igazán, hányat nem ismerénk mindketten, mellyek illy esetekben, míg egyik kezöket vigasztalólag nyújtak férjeiknek, a' másikkal közeli barátjokat tevék bizonyossá

a' már adott reményekről? Ezt ugyan nem. Kivánok minden szerencsét a' házasúlandóknak; de én nőtelen akarok élni és halni.

FRANKO.

Nem hiszed tehát, hogy lehet találni egy jó 's becsületes asszonyt, melly képes legyen egy férfit boldogítani?

DORVALLI.

Igen, találkozik . . . találkozik; de félek, nem nekem való.

FRANKO.

Én ismerek egyet, 's ez téged teljesen megfog hazudtolni: és épen azért jöttem, hogy téged láthatólag meggyőzzek.

DORVALLI.

Igazán? (tréfázva).

FRANKO.

Tréfán kívül; én ajánlhatok egy derék leányt.

DORVALLI.

Jól van.

FRANKO.

Gazdag.

DORVALLI.

Igen jól van.

FRANKO.

Szép, tanítékony 's erényes.

DORVALLI.

Szép, gazdag, tanítékony 's erényes? Hány esztendő?

FRANKO.

Húsz: 's a' mi még inkább csudálkozásra méltó, olly együgyű, hogy még azt sem tudja, mi a' szerelem.

DORVALLI.

Szép, gazdag, 's hogy húsz esztendő korában ne tudja mi a' szerelem? minek akar velem illyest elhitetni?

FRANKO.

Ismerd-meg őt előbb.

DORVALLI.

Hasztalan, hagyjuk abban, kérem.

FRANKO.

Ezer menykő! ez gorombaság, faragatlanság bátyádra nézve. (haragosan felkelve).

DORVALLI.

Eh ne gyúljon haragra illy kicsinységért.

FRANKO.

Nem hittem volna, hogy illy goromba, paraszt módon bánhassál velem.

DORVALLI.

E' bizony szép, mi közöm nekem ehez! . . .

FRANKO.

Egy látogatás csekély fáradságodba kerül, 's nem kötelez semmire.

DORVALLI.

Ne vegye rossz néven, hogyan csalódott-meg?

FRANKO.

Lehetetlen, ismerem a' világot, lehetetlen . . .

DORVALLI.

De tegyük ezt fel csak egy pillanatig.

FRANKO.

Lehetetlen, ismétlem: de ha így lenne, kész volnék elveszteni . . . elveszteni . . .

DORVALLI.

Ugyan mit?

FRANKO.

Három ezer aranyat; igen, három ezret.

DORVALLI.

Jól, szavánál fogom.

FRANKO.

De értsük egymást: ha ollyannak találod a' leányt, millyennek én festém . . .

DORVALLI.

Tudni való, hogy midőn uram bátyámnak úgy tetszik, elveszem.

FRANKO.

Oh kedves öcsém (megöleli) kelepcebe kerülsz, vigyázz rá, megfogódol.

DORVALLI.

A' fogadás szoros: ki az a' leány?

FRANKO.

Egyetlen gyermeke Csereki Hippolit urnak . . .

DORVALLI.

Barátjának; jó ember, de ki nem tud őskönnél 's címereknél egyébről szólani.

FRANKO.

Ő az: 's hónapja, hogy ellenedben által lakik. Néhány napok előtt azonban a' városhoz közel lévő mezei kastélyába ment.

DORVALLI.

Hol egy szép fűgyűjteményes kertje van.

FRANKO.

Igen; tehát menjünk.

DORVALLI.

Mikor?

FRANKO.

E' szép! még ma reggel.

DORVALLI.

Mi a' patvar! olyan hamar?

FRANKO.

Nekem nem tetszik a' sok huzás, halasztás.

DORVALLI.

Jól van jól, menjünk bátran. Elvihetem magammal azon barátomat . . . ?

FRANKO.

Vigy kit akarsz, szívesen fog fogadtatni.

DORVALLI.

Megyek hát öltözni.

FRANKO.

Én pedig az új kávéházba újságot olvasni;
's ott várlak.

DORVALLI.

Értjük egymást.

FRANKO.

Házasság-ellenség uram . . . !

DORVALLI.

Oh az a' szép három ezer arany . . . !

FRANKO.

Megragadsz.

DORVALLI.

Majd meglátjuk.

FRANKO.

Igen, igen, majd meglátjuk. (el).

DORVALLI.

Nem akarom kedvét szegni: de az legjobban
nevet, ki utolsó nevet. Héj, ki van itt?

TIZENNEGYEDIK JELENÉS.

LIZANDER, 'S AZ ELŐBBI.

LIZANDER.

Parancsoljon?

DORVALLI.

Ki akarok menni: menj 's várakozzál reám
szobámban.

LIZANDER.

Megyek.

DORVALLI.

Küldd előbb hozzám Bélát.

LIZANDER.

Jő épen. (el).

TIZENÖTÖDIK JELENÉS.

DORVALLI. BÉLA.

BÉLA.

Barátom, itt vannak a' levelek.

DORVALLI.

Nem lenne kedved velem jőni?

BÉLA.

Mint neked tetszik.

DORVALLI.

Elmegyünk egy a' városhoz közel fekvő
fűvészkert megtekintésére.

BÉLA.

Felette fogok rajta örvesteni.

DORVALLI.

Egy különös, igen különös növényt fogsz
látni, mellyről azt akarják velem elhitetni,
hogy hazai.

BÉLA.

Te tréfázol.

DORVALLI.

Komolyan szólok: nagybátyám egy férjhez
menő gazdag, derék, nyájas lyáncával akar
megismertetni; melly még soha sem volt sze-
relmes. Mit gondolsz felőle?

BÉLA.

Szükség őt látni!

DORVALLI.

'S megfogjuk látni. Te segédem lésszesz ér-
demei 's hibái megkülönböztetésében. Ha képéhez
használnak találok, vége van, megígértem,
elkell vennem: különben három ezer aranyat
nyerek. 'S ez utolsó a' legjobb, legbátrabb.

BÉLA.

Mindig örülni fogok, ha boldogságod forog-fen.

DORVALLI.

Kis kíváncsiság, hogy igazat szóljak, kísért. Megyek öltözni 's tüstént nálad leszek. Aztán az új kávéházba sietünk, hol bátyám reánk várakozik. Tudod ki ezen csudaleány? egyetlen lyánya Csereki Hioppolit urnak. (elnevetve).

TIZENHATODIK JELENÉS.

BÉLA, UTÓBB EUGENIA pompásan fésülve.

BÉLA.

Oh egek, minő menykő! az én Linám! (székre veti magát) Szerencsétlen Béla; csak ez volt még hátra! háladatosság 's szerelem közti rettenetes ellenkezéssel küzdeni.

EUGENIA (magában).

Ime valahára egyedül: beszélhetek vele most a' levélről. Szegényke! gondolkodónak 's változottnak tetszik. (lassan közelítve).

BÉLA.

Miért akarád kegyetlen sors, hogy hozzá közel legyek; hogy aztán minden remény tiltva legyen bírhatására?

EUGENIA (magában).

Oh áldott szavak, melyek engem szerelméről meggyőznek (mint feljebb).

BÉLA.

Mit fogna mondani barátom, ha felfedezné ebbéli gyengeségemet? 's mint titkoljam azt? mint viseljem magam? nem tudom mire határozam magamat . . .

EUGENIA.

(Oh nem vagyok képes!) Béla . . .

BÉLA.

Oh Istenem kit látok? asszonyom . . .

EUGENIA.

Mi baja, hogy olly zavartnak tetszik?

BÉLA. (magát rendbeszedve).

Csalódik asszonyom.

EUGENIA.

Ah nem csalódom. Tárja-fel nekem keblét; tán lefogom csillapíthatni minden nyughatatlanságát.

BÉLA.

Lehetetlen, bizonyossá tehetem. Én . . .

EUGENIA.

Jöjön-ide, hallgasson rám.

TIZENHETEDIK JELENÉS.

DORVALLI utazó köntösben 'S A' MONDTAK.

DORVALLI.

Menjünk barátom, ne várakoztassuk bátyámat.

EUGENIA (félre).

Átkozott!

BÉLA (félre).

Hála istennek!

EUGENIA.

'S hová illy hirtelen?

DORVALLI.

Ebédre Hippolit úrhoz mezei lakására.

EUGENIA.

Beszélni valóm van veled.

DORVALLI.

Estvére ha visszajövünk.

EUGENIA.

Béla! maradjon itt egy pillanatra.

BÉLA.

Látja az asszonyság . . .

DORVALLI. (Karonfogva Bélát).

Menjünk, menjünk, sajnálom; de Franko
aram bátyám várakozik reánk. (el).

EUGENIA.

Igy bánik velem öcsém uram? de kedvét
szegem. Hippolit urat ismerem. Befogatok az
új kocsiba, felöltözöm mint illik, hogy meg-
jelenhessem. Magam vagyok . . . hadd le-
gyen, majd elkísér szolgám.

MÁSODIK FÖLVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

Földszini udvar, kerti kilátással: mellyben különféle
növények 's fűvészi bokrok látszatnak.

LINA, LÓRI.

LÓRI.

Eh! kisasszonykám legyen víg kedvű.

LINA.

Hidd édes Lórim, ezen ibolyák, ezen ama-
rillek, ezen virágok nem mulatnak többé.

LÓRI.

Tudja a' kisasszony mit mondtam: maga szerelmes; 's illy állapotban másra van az embernek szüksége, nem violákra, nem amarillekre.

LINA.

Én szerelmes? mentsen isten! atyám mindig azt mondta: legnagyobb rossz szerelmesnek lenni; 's én nem akarok tetszése ellen cselekedni.

LÓRI.

Kevés napok óta vagyok csak a' kisasszony szolgálatjában: csalódhatom, de szemeiről sejdíthettem valamit.

LINA.

Szemeimről? ah! az lehetetlen.

LÓRI.

'S aztán tegnap, ha nem hibázom, azt monda nekem . . .

LINA.

Ugyan mit?

LÓRI.

Hogy kamrájának általellenében a' városban lakik egy módos 's szép alakú ifjú.

LINA.

Az igaz.

L Ó R I.

Ki a' kisasszonyra mindig érzékenyen te-
kíngete.

L I N A.

Nem tagadhatom.

L Ó R I.

Hogy flautát fútt . . .

L I N A.

'S pedig olyan jól.

L Ó R I.

Végre más uttal azt monda, hogy mezei
lakjokba való tértekor ez ősszel nem örömet
vált-meg a' várostól.

L I N A.

Oh az igaz édes Lórim! nagyon nehezemre
esett; 's hidd örömmel térnék-vissza a' vá-
rosba.

L Ó R I.

'S ez nem szerelem?

L I N A.

Jól, ha úgy akarod, az lesz, de nekem le-
hetetlennek tetszik.

L Ó R I.

Nem bizott-meg semmit előbbi szobalyá-
nyának?

L I N A.

Soha sem mondtam neki semmit. Rút, vén volt 's félttem tőle. Szeretem, hogy atyám kiadott rajta; te igen, igen tetszel nekem.

L Ó R I.

'S én igen szeretem a' kisasszonyt. De térjünk az előbbire. Azon ifjú nem beszélt soha a' kisasszonnyal?

L I N A.

Oh nem, soha sem: hisz a' szomszédok meghallották volna.

L Ó R I.

Nem küldött soha levelet?

L I N A.

Oh küldeni, nem küldött.

L Ó R I.

Tehát . . .

L I N A.

Egynehányat vetett-alá szobája ablakából 's mindig estve. Oh, ha tudnád minő jól ír! Mikor viszont olvasom leveleit, itten olly valami különöst érzek, itt, itt (szívére mutatva) 's szívem ver erősen.

L Ó R I.

Eh, ha mondom . . .

L I N A.

De ha szívem ver, mit tehetek én arról?

L Ó R I.

Hm, semmit bizonynal. Felelt a' ktsasszony azon levelek valamelyikére?

L I N A.

Megvallom: a' két elsőre nem mertem felelni; 's ira egy harmadikat, mellyben azt mondá nekem . . . várj . . . azt mondá: oh ha még emlékezem reá egészen: „kegyetlen! még csak feleletre sem méltatja, ki értte elhal szerelmében?“ Azon perczben olyan békétlenséget, olyan szorúlást éreztem, mellyhez hasonlót az előtt soha sem tapasztaltam . . . mondd Lóri feleltél volna akkor?

L Ó R I.

Igen, egy udvarisággal teljes levelet, 's egyebet semmit. . . .

L I N A.

Complimenteket még nem tanúltam-meg írni.

L Ó R I (elevenen).

Tehát viszonszerelmet ígért neki a' kisasszony?

L I N A.

Én nem, valóban. Eszelős vagy?

L Ó R I.

Tehát csak ugyan mit felelt a' kisasszony?

L I N A.

Csupán azt mondtam neki, hogy nem volt többé békém; hogy mindig vele kívántam volna lenni; 's hogy, úgy tetszék, nem-is vehettek lélekzetet, csak mikor őt látám.

L Ó R I.

Kicsinységek! — oh szegény fejem!

L I N A.

'S mit? tán rosszúl tettem?

L Ó R I.

Oh ha ura atyja észre veszi . . .

L I N A.

Ne szóljunk neki semmit, mert midőn megharagszik, szinte remegck.

L Ó R I.

'S tegye hozzá hogy szívemre kötötte a' kisasszony szorgos őrizetét . . . De engedelmevel; tudja a' kisasszony azon ifjú állapotját, hazáját?

L I N A.

Én nem tudok egyebet, csak hogy Bélának nevezik 's egy barátjánál lakik . . . De te mindent akarsz tudni, 's aztán fogadok, nem fogsz tanácsolhatni.

L Ó R I.

Ha nekem engedelmeskedik, nem fog többé azon ifjúra gondolni: im' a' tanács.

L I N A.

Hogy reá ne gondoljak többé, az lehetetlen. Sőt ébren legyek bár vagy alugyam, fejemből ki nem verhetem: 's még mikor uram atyámmal vagyok, akkor - is reá gondolok, 's most - is midőn veled beszélek, véled reád gondolok, pedig Bélánál gondolatim.

L Ó R I.

Oh szépen vagyunk! ha ura atyja férjhez akarná adni?

L I N A.

Jól, mit tesz az? én ahoz megyek férjhez, kinek atyám szán.

L Ó R I.

'S a' szorongások, szívdobogások?

L I N A.

Mind Bélaért lesznek.

L Ó R I.

'S férjéért?

L I N A.

Mit? hát szükség még férjemért - is dobogni.

L Ó R I.

Legalább úgy kell feltenni.

L I N A.

Ha úgy van, hát Bélához megyek férjhez.

L Ó R I.

De, kisasszonykám, ide okosság kell, nem szükség hirtelenkedni: iparkodjunk megtudni előbb, ha illő - e, hogy férje legyen a' kisasszonynak?

L I N A.

Oh tudom bizonyosan, hogy illő hozzám.

L Ó R I.

Im' ura atyja . . . Mondja - meg a' kisasszony, elégette-e legalább azon levelecskéket?

L I N A.

Dehogy; elrejtettem őket.

L Ó R I.

Hová?

L I N A.

Majd aztán megmondom . . .

L Ó R I.

Vigyázzon magára; ne ellenkezzék még most atyjával. Utóbb gondolkodunk a' szükségesekről.

L I N A.

Én ezentúl mindenben tanácsodat fogom követni.

M Á S O D I K J E L E N É S.

H I P P O L I T, E G Y S Z O L G A ' S E L Ő B B I E K.

H I P P O L I T.

Mit csinálsz itt lyányom?

L I N A.

Kertből jövök uram atyám.

H I P P O L I T.

(Kezét nyújtja neki, 's Lina megcsókolja).

L I N A.

Haza megyek.

H I P P O L I T.

Megállj, beszédem van veled.

L I N A.

Itt vagyok.

H I P P O L I T (szolgához).

Menj Pergoli mesterhez 's mondd-meg neki ,
hogy én czimeremet még ma elkerülhetetlenül
a' kastély nagy ajtaja felébe függesztve akarom

látni, 's ha szavát nem tartja, velem leszen dolga. (szolga el). Mind ezen költségeket csak azért teszem édes lyányom, hogy nemzetségünk díszét fentartsam. 'S kit az ég férjednek fog rendelni, boldognak tartandja magát vérét tiéd-del vegyíthetni.

L I N A.

Igen - is. Jól van? (lassan Lórihoz).

L Ó R I.

Igen, még most mindig csak igennel kell felelni. (lassan Linához).

H I P P O L I T.

Ideje, hogy menyekzödről gondolkodjan; 's reméllem ohajtásim' legjobb választás fogja koronázni.

L I N A.

De én uram atyám... (remegve 's Lóri biztatja):

H I P P O L I T.

'S mit? hát nem hagynád jóvá azt, mit atyád hasznodért tenni akar.

L I N A.

Igen - is.

H I P P O L I T.

Nem tudod, hogy én téged minden tekintetben boldoggá kívánlak 's akarlak tenni.

L I N A.

Igen - is.

H I P P O L I T.

Hogy téged mint ön magamat, sőt magamnál inkább szeretlek; de akarom hogy engedelmeskedjél.

L I N A.

Igen - is.

H I P P O L I T.

Most figyelj rám. Ezen szempillanatban kaptam Franko barátomtól levelet, mellyben írja, hogy ma hozzám jó ebédre unokájával bizonyos Dorvalli gazdag 's nemes vérből származó urral.

L I N A.

Igen - is.

L Ó R I.

(Jaj nekem! itt hazassági szerződés mutatkozik):

H I P P O L I T.

Iparkodjál tehát a' vendégeket illőn 's udvarisággal fogadni. Most elég. Menj csak 's láss dolgodhoz.

L I N A.

Lóri, nem jósz?

HIPPOLIT.

Ezennel követni fog. (Lina meghajítja magát 's el).
Hé Lóri?

LÓRI.

Parancsoljon.

HIPPOLIT.

Mint elégszel - meg házammal?

LÓRI.

Nagyon jól.

HIPPOLIT.

Nem leltél tán sehol olly együgyű, olly jó
leányt, mint Linám?

LÓRI.

Egész édesség.

HIPPOLIT.

Ment minden rosztól, nem tud semmit. Szíve
atyján kívül senkit nem szeret.

LÓRI.

Hm . . . Igen - is.

HIPPOLIT.

Mit? hát kétséged volna abban?

LÓRI.

Oh, épen nem Tens úr, sőt teljesen meg-
vagyok a' felől győződve.

HIPPOLIT.

Tán felette szigorúnak tetszem, hé?

LÓRI.

Ollykor, ollykor.

HIPPOLIT.

Hogyan? (morczan).

LÓRI.

De mai időben szükséges egy kevés szigorúság.

HIPPOLIT.

Romlott kor.

LÓRI.

Felette.

HIPPOLIT.

Nincsen morál.

LÓRI.

Épen semmi.

HIPPOLIT.

'S egy kis szigorúság . . .

LÓRI.

Elkerülhetetlen.

HIPPOLIT.

Derekasan, így tetszik nekem.

LÓRI.

(Szép lenne).

HIPPOLIT.

'S a' siker olyan, millyent remélhettem.

LÓRI.

Oh, az már igaz.

HIPPOLIT.

Halljad. Úgy vélem azon Dorvalli úr valami sógorságra vágy.

LÓRI.

Igen jól.

HIPPOLIT.

Láttad mint ijedt-meg lyányom a' közeli házasságnak említésétől - is.

LÓRI.

'S mennyire? szinte reszketett szegényke.

HIPPOLIT.

Szükséges lassanként rászoktatni a' férjről 's házasságról való beszéd hallására.

LÓRI.

Annak idejében.

HIPPOLIT.

Hogy ez természetesen jőjön.

L Ó R I.

A' legtermészetesben.

H I P P O L I T.

Minden roszaság nélkül, értesz?

L Ó R I.

Oh, értem Tens urat; csak bizza rám.

H I P P O L I T.

Ajanlom különösen.

L Ó R I.

Ne kételkedjék.

H I P P O L I T.

Előbbi nevelője soha sem hagyta magát.

L Ó R I.

Én - is ugyan úgy teendek.

H I P P O L I T.

Fontold - meg, hogy ő egy azon ritka kövek
közül, mellyeket csak kevesen találhatnak-
meg. Menj, menj hozzá.

L Ó R I.

(Igen, azon kövek közül, mellyek koszorúba
kiváncsoznak) (el).

H I P P O L I T.

Ha Franko barátom unokáját rábirhatja szán-
déka teljesítésére, én a' legszerencsésb atya le-

szek a' világon. Embereket hallok, úgy tetszik . .
(körülnéz) Barátom , barátom. Hála Istennek!

H A R M A D I K J E L E N É S.

FRANKO. DORVALLI. BÉLA'S AZ ELŐBBI.

FRANKO (belőlről).

Menjünk - be minden további követség nélkül , én régi barátja vagyok e' háznak (bejönnek). Szolgád édes Hippolitom.

HIPPOLIT.

Barátom , Úrain , Isten hozta.

FRANKO.

Ez unokám Dorvalli úr , ki felette ohajtott veled személyesen ismerkedni.

HIPPOLIT.

Nagy tiszteletemre válik.

DORVALLI.

Nem volt semmi módon eszközölni . . .

HIPPOLIT.

Eh , félre , Dorvalli úr , minden udvarisággal. Becsülöm a' magához hasonló érdemes embereket , ismerem nemzetségét 's ennyi elég. Barátom valóban nagyon lekötelezél. Dorvalli úr , bátyja

urával barátok vagyunk már ötven esztendeje:
nem igaz?

FRANKO.

Eh, ne beszéljünk a' mult ötvenről.

HIPPOLIT.

Jeles a' Frankók nemzetsége! Te testvére valál Dorvalli úr anyjának: nem úgy van?

FRANKO.

Igen - is.

HIPPOLIT (Dorvallihoz).

Ismertem Uraságod anyját: 's tudom hogy nemzetségéből volt egy generalis, franczia szolgálatban.

DORVALLI.

Úgy tetszik.

HIPPOLIT.

'S ezen generalis ha nem csalódom testvére volt anyja atyjának; 's Diepoli romai patricius familiából származott.

DORVALLI.

Meglehet.

HIPPOLIT.

Heh! azt én mondom, 's nem felejttem - el egy könnyen a' jelesebb familiák genealogiáját... De ezen úr . . . (Bélára mutat).

DORVALLI.

Ó Ricci Béla Mantuából, legjobb 's legkedvesebb barátom. Minthogy különösen a' természeti történet 's növények tudományára adá magát, bízván Uraságod kegyébe bátorkodtam..

HIPPOLIT.

Csudálkozom ; ez kettős tisztelet reám nézve.

BÉLA.

(Ah, csak Linának adhatnám tudtára itt létemet! ha véletlen meglát, elárúlja őt e' meglepés) (hátra tekintve).

HIPPOLIT.

Ha akarja magát mulatni Uraságod, az ott a' külföldi növények kertje (a' szín jobb hátuljára mutatva). Én nem értek felette hozzá, de sokan állítják, hogy gazdag 's jó rendben van : atyám nagy tapasztalású ismerője volt a' fűvészségnek. Menjen szabadon 's tegyen mint tetszik.

BÉLA.

(Szerencsés eset!) Tehát, ha megengedi...

HIPPOLIT.

No, ha egyszer mondom szabadon...! Fog találni uraságod aloët, kávét, czukornádat; azon felül amarillist, hortensiát, hangafákat,

's egyéb különösségeket. Lyányom tud többféle neveket . . . azonban tessék, minden compliment nélkül.

BÉLA.

(Ah, ha sorsom véle találkozni engedne).
Lássuk (megindúl).

DORVALLI.

Hé, barátom? Aztán együtt tekintjük - meg azt a' különös növényt.

BÉLA.

Értem. (Ő tréfáz, mertnem tudja, minő helyzetben van szívem) (el a' kertbe).

NEGYEDIK JELENÉS.

ELŐBBIEK BÉLA NÉLKÜL.

DORVALLI.

E' ház, úgy tetszik, nagyon régi.

HIPPOLIT.

Őseim egyike építeté több három századnál.

DORVALLI.

Mi a' patvar?

HIPPOLIT.

'S ezen tornácz előbb terem vala, 's épen ezen teremben tölte egy éjet ama' hires Sforza Lajos, az úgy nevezett Moro; midőn az ellene koholt árulásokat kívánván kerülni, Ascanius püspök' testvérének társaságában ismeretlenül futott Milanóból.

DORVALLI.

Úgy tetszik a' város közelsége nem helyezé itt elég bátorságba.

HIPPOLIT.

Ha kételkedik, kész vagyok mindent okleveleimmel felvilágosítani.

DORVALLI.

Nem szükség, hogy fáradjon: elhiszem.

HIPPOLIT.

Ohajtom azonban hogy megnézzè nemzetségem születés-fáját, boldogúlt nőmével egyetemben.

DORVALLI.

Azt szívesen teendém.

FRANKO.

(Öcsém elveszti türelmét).

HIPPOLIT.

Nagy fáradságomba került minden czimünket
- 's okleveleinket öszveszedni.

DORVALLI.

Meghiszem.

HIPPOLIT.

Hanem kezeim közt - is van ám nyilvános
próbája annak, hogy familiám egy Lódiban
már a' XI-ik században virágzó nemzetségből
veszi eredetét; 's nőmé egyenesen a' Medici
Julián 's Lőrincz ellen 1478-ban szőtt öszve-
esküvésök miatt olly hires florénczi Salviaiak-
tól száll - alá.

DORVALLI (Frankohoz).

Oh, be nagy bolond!

FRANKO (Dorvallihoz).

Csendesen, mindenki bir gyengeségekkel.

DORVALLI.

De azonban még sincsen több gyermeke egy
leányánál?

HIPPOLIT.

Az ég nem adott fiút, ki fentarthatná ne-
vemet. — Tűredelem!

DORVALLI.

Megházasodhatnék még egyszer.

HIPPOLIT.

Nagyon késő már; öreg vagyok, nem aggok többé rá.

DORVALLI.

Nekem azonban van egy nagynéném, ez bár milly idős; még - is harmadszor akar férjhez menni.

HIPPOLIT.

Tán Eugenia asszonyság?

DORVALLI.

Igen - is.

HIPPOLIT.

Mért nem kérétek, hogy jőjön veletek?

DORVALLI.

Hogy igazat szóljunk, ő maga kívánczozott ide; de míg felöltözik, soká kellett volna reá várakoznunk.

HIPPOLIT.

De azt csak ugyan meg nem engedem, hogy magányosan ebédeljen. Hé, ki van itt?

DORVALLI.

Könnyen meglehet, hogy magától - is eljő.

HIPPOLIT.

Majd megyek én tüstént.

ÖTÖDIK JELENÉS.

LÓRI. ELŐBBIEK.

LÓRI.

Parancsoljon Tens úr.

HIPPOLIT.

Mondd a' kocsisnak, fogjon-be csézámba, 's az utra szolgáló kapú elébe járván várakozzék reám.

LÓRI.

Tüstént szaladok. (Eh, nem rút ember Dorvalli úr).

HIPPOLIT.

Tudtára fogod adni lyányomnak, hogy vendégek érkeztek, kik őt látni kívánják.

LÓRI.

Ezennel fogom teljesíteni parancsát.

HIPPOLIT.

Hé! (híja, hogy melléje jőjön).

LÓRI.

Tessék?

HIPPOLIT.

Mint tetszik ezen uri ember? (lassan).

LÓRI.

Nekem, megvallom, tetszenék. (lassan).

HIPPOLIT.

Tiszta, nemes vér, tudod? de ne szólj még semmit lyányomnak. (lassan).

LÓRI.

(Mentsen Isten)!

HIPPOLIT.

(Annak idejében).

LÓRI.

(Igen - is annak idejében) (Magában). Azonban szegénykének még - is szüksége van egy kis leczkére (el).

DORVALLI (Frankohoz).

Az a' kisasszony szobalyánya?

FRANKO.

Igen; de Béla urat nem - is látni többé.

DORVALLI.

Engedje, hadd mulassa magát a' növényekkel.

HIPPOLIT.

Franko, míg én majd Eugenia asszonyságért megyek, légy te házi gazda.

DORVALLI.

Nem szükség hogy fáradjon Hippolit úr.

HIPPOLIT.

Higgye uraságod, Hippolit tudja jól kötelességét.

DORVALLI.

Hagytok.

HIPPOLIT.

Ennel meglátja lyányomat. Régiesen 's egy konyht keményen neveltetett; mert a' mostani nevelés nagyon szabad 's nekem nem tesz szorosságot.

DORVALLI.

Eg kell különböztetni . . .

HIPPOLIT.

A' nevelés dolgát értem én 's nem hibázok; valósággal olly együgyű, olly jó, hogy legkevesebb mulatsági a' virágok 's gerliczék.

DORVALLI.

Ez különös kincs.

HIPPOLIT.

Kérdezze - meg Franko urat.

DORVALLI.

Ő mondta már nekem.

HIPPOLIT.

Több érdemes személyek megkérték már, de minthogy nincs akarata enyémen kívül, jónak gondoltam várakozni, míg egy teljesen inyem szerinti férjet adhatok neki.

DORVALLI.

De engedelmével, ha itt-is . . .

HIPPOLIT.

Nem változtatom-meg soha terveim'. Im' jó.

DORVALLI.

(Lássuk ezen nevelés csudáját).

HATODIK JELENÉS.

LINA, 's ELŐBBIEK.

LINA.

Szolgalója az uraknak.

DORVALLI (meghajtvá magát).

Kisasszony . . .

HIPPOLIT.

Ez Alba-Novai Dorvalli úr, Franko barátom unokája. Benne egy jeles férfiút szemlélsz minden tekintetben, akár nemzetsége nemeségére, mint tudomány, erény, 's bölcseségre nézve-is.

DORVALLI.

Halkal, halkal, Hippolit úr; felette messze szalad.

HIPPOLIT.

Ismerem uraságotat, 's ez elég. Én azonban elmegyek 's megkérem Eugenia asszonyságot, tiszteljen-meg bennünk jelenlétével. Forró óhajtasom, Dorvalli úr, hogy reánk nézve megújuljon azon barátság, melly őseinket egyesíté. (Lyányom, okosan!) (lassan Linához). (Franko, ajánlom magamat!) (lassan Frankohoz).

HETEDIK JELENÉS.

DORVALLI. FRANKO. LINA.

FRANKO székeket rak, 's leülnek: LINA jobbra,
DORVALLI közben, 's FRANKO balra.

DORVALLI.

Mint tetszik a' kisasszonynak a' falusi lakás?

LINA.

Nagyon jól.

DORVALLI.

Én-is kedvelem a' falusi lakást, de nem illy közel a' városhoz: én csak távolban szeretem,

hol minden tartózkodás nélkül, vigan 's csendesen lehetek valamelly jó barátom társaságában.

L I N A.

Valóban nekem-is épen úgy tetszenék.

D O R V A L L I.

A' magány azonban nem a' kisasszonynak való.

L I N A.

Én okát nem tudom ugyan, de a' nagy világ engem nem mulat.

D O R V A L L I.

Mindazonáltal korára 's tulajdonira nézve . .

F R A N K O (Dorvalli szavába esvén).

Igazán mondva a' kisasszony kedvét leli a' fűvész kertben: 's aztán különös gondot visel néhány tengeliczére 's két gerliczére . . . nem igaz? (Linához). (Okosan, öcsém, az istenért!) (Dorvallihoz).

L I N A.

Igaz bizony: sőt a' gerliczék már költöttek-is. Megmutatom uraságodnak kicsinyeiket, csakhogy meg ne ijessze őket.

D O R V A L L I.

Örömet fogom látni, 's iparkodni fogok őket meg nem ijeszteni.

FRANKO.

Mit mondasz erre, hé? (lassan Dórvalliboz).

DORVALLI (lassan).

Nagyon kellemes. — A' leányasszony szokott néha olvasni-is valami jó könyvet?

LINA.

Igen-is: atyám akarja, hogy vele esténként nemzeti czímerek magyarázatjait olvassak; 's bizonynal mondom, gyakran elalszom olvasva.

DORVALLI.

Sajnálom a' kisasszonyt: hasonló olvasás reám nézve-is valódi álomszer volna: de más könyveket nem olvas?

FRANKO.

Oh, igen; olvassa a' fűvészi szótárt, a' tanult kertészkedőt 's több e' félét.

DORVALLI.

Mind ez még valóban felette kevés.

FRANKO.

Mit akarsz, hogy olvasson?

LINA.

Ilgy megvalljam az igazat; egy unoka lány-testvérem néhány holnap előtt atyám tudta nélkül kölcsönözte Metastasio munkáit.

DORVALLI.

Ez már nem volt a' kisasszonykára nézve ismét valami álomszer.

LINA.

Sőt, mondom, annyira tetszett, hogy két éjet töltöttem olvastokban a' nélkül, hogy észre venném.

DORVALLI (magában).

Szép!

LINA.

De atyám midőn észre vette, elvette tőlem a' könyveket, kiszidott, sirásra fakasztott, visszaadta unoka testvéremnek könyveit 's megtiltotta további társaságát.

DORVALLI.

Szegényke!

FRANKO.

Látod minő előre látás? (lassan Dorvalléhoz).

DORVALLI.

Jól látom, hogy szíve épen olyan, mint más lányoké (lassan Frankóhoz). 'S nemde még ma-is fájlalja ebbéli veszteségét.

LINA.

Nem tudom igen-nel, vagy nem-mel feljeljek-e?

DORVALLI.

Metastasio az érzemények gerjesztésében valóban ellenállhatatlan bájjal bír. Nem igaz kisasszony?

LINA.

Nem szeretném, hogy zavarodásba hozzon és elpirúlnék! (fejét lehajtva).

DORVALLI (Frankóhoz).

Lássa bátyám ezen beszélgetés nincsen inyére a' kisasszonynak.

FRANKO (Dorvallihoz).

Hiszem, mert nem érti, mit akarsz mondani.

DORVALLI (lassan).

Mindjárt meglátjuk.

LINA (magában).

Ugyan mit jelent az a' susogás?

DORVALLI (Linához).

Egyetlen gyermeke lévén a' kisasszony atyjának, majd fájlalni fogja ez, ha tőle meg kell válnia.

LINA.

Úgy hiszem. Mindazáltal mondta már, hogy férjhez akar adni.

DORVALLI.

Nem fog a' kisasszonynak visszatetszeni?

L I N A.

Megengedjen Úraságod, nem tudom mint válaszoljak.

F R A N K O (lassan Dorvallihoz).

Dúgd-el ezt; ugyan jól esett.

D O R V A L L I.

Hogyan, nem tudja mit feleljen? bizonyos vagyok benne, atyja ura mindent elfog követni, hogy a' kisasszonynak szánt férj kedvére legyen. 'S akkor egy szép igen-nel felel majd jegyesének 's szabadon fogja olvasni Metastasio munkáit.

L I N A.

Atyám mondta, hogy egy nőnek mindenben férje kedvére kell járnia. Ha férjhez megyek én-is úgy teszek.

F R A N K O (lassan Dorvallihoz).

Hé, milly erény, minő érzetek!

D O R V A L L I.

(Még nem értem jól.) 'S a' kisasszony a' természetűl nyert, 's atyjától adott utóbbi műveltetése által tökéletesített kellemes természetével nem lesz nem képes egy férj boldogságát eszközölni.

L I N A (lehajtja szemeit).

(Lóri azt mondta, ha zavarodásba jövök, intsek neki.) (Keresve, ha nem mutathatná-meg magát jobbra a' színről).

F R A N K O.

Látod, hogy elpirúlt, 's többszer olly gyé-
géden tekint reád! (lassan Dorvallihoz).

D O R V A L L I (lassan).

Eh, épen bizony! rövid látású bátyám. — 'S
ha a' kisasszony szíve, mint azt felteszem,
szabad minden elő . . .

L I N A.

(Jaj nekem!)

F R A N K O

(ruhájánál fogva rántja Dorvallit, szakassza félbe a'
beszélgetést).

D O R V A L L I (folytatja).

Ki lesz boldogabb annál, ki birtokába ju-
tand kezének.

L I N A.

(Innét nem mutathatom-meg magamat) (még
Dorvalli beszédjét folytatja, Lina székét hátrább csúsztatja.)

F R A N K O (a' reá nem figyelő Dorvallihoz).

Te erővel elakarod hajtani?

DORVALLI.

Ha én meg akarnék házasodni, jól megvizsgálnám előbb annak lelkét, kit nőmnek vennék; kikeresném ezen, két házassági személyekre nézve olly fontos igazságot: mindennek előtt pedig akarnám tudni, ha történetből szíve nem volna-e már máshoz kötve.

LINA.

(Ah, szegény fejem!)

DORVALLI (folytatja hevesen, Franko vesztü türedelmét.)

'S bizonyos vagyok benne, hogy őszintén beszélve egy becsületes lyánnyal, ez el nem rejtene előttem az igazat, annyival inkább, ha nem akarná ön 's férje életét boldogtalanná tenni.

LINA.

Ah; ihol valahára Lóri! (magában örömmel).

NYOLCZADIK JELENÉS.

LÓRI. ELŐBBIEK.

LÓRI.

Kisasszony a' házitiszt várakozik reá bizonyos dolgok iránt . . .

L I N A.

Tüstént megyek, engedelmmökkal.

D O R V A L L I.

(Itt van ne.) 'S nem mutatja-meg virágait?

L I N A.

Szívesen. Addig-is kimegyek majd a' másik félről 's készíték mindenikök számára egy kötetet szegfűkből 's violákból (be).

F R A N K O (félig hallva).

Ártatlanság, ártatlanság!

D O R V A L L I.

Hé, szép leány?

L Ó R I.

Nő vagyok, hálá isten.

D O R V A L L I.

Jőjön közelb egy kissé. Maga tudom a' kisasszony megbizottja?

L Ó R I.

Megyek, megyek. Engedelmmökkal, asszonyom hí. (Minden tapasztalásom mellett-is zavarba hoznak a' tanúltak.) (el).

KILENCZEDIK JELENÉS.

FRANKO ÉS DORVALLI.

DORVALLI.

Mit gondol bácsi, épen jólkor érkezett a' szobalyány?

FRANKO.

Ej öcsém, öcsém . . .

DORVALLI.

'S a' mi míg nevetségesebb, félni látszott tőlem.

FRANKO.

Ugyan bizony van-is mit csudálni benne! De olyanok vagytok ti tanúlt emberek: mindenről 's mindenkiről kételkedtek, 's gyanúval legteljesebb emberek vagytok a' világon.

DORVALLI.

De nem vette észre maga-is bátyám, hogy beszédem unalmára vala a' kisasszonynak?

FRANKO.

Nem csudálkozom rajta; nem-is lehetett különben.

DORVALLI.

Csak ugyan nem szóltam ijesztő dolgokról.

FRANKO.

Igen; de mindig csak szerelemről, mindig gyengéd szívlekötésekről . . .

DORVALLI.

A' szerelem nem véték.

FRANKO.

Igen; de nem kell ám minden asszonyt egy füzetbe kötni philosophus uram: meg kell választani a' környülállásokat.

DORVALLI.

Ne kételkedjék, hisz megfogom választani.

FRANKO.

Térjünk a' földologra, mint tetszik?

DORVALLI.

Jól.

FRANKO.

Azon természetiség?

DORVALLI.

Jócska, kellemeske.

FRANKO.

Szólhatok atyjával?

DORVALLI.

Ne még az isten szerelméért.

FRANKO.

Mennyi idő kivántatik elhatározásodra?

DORVALLI.

Kevesebb mint bátyám gondolja.

FRANKO.

'S az alatt . . .

DORVALLI.

Csak még - is hirtelenkedő ember bátyám.
Tegye - fel, hogy személyem nem tetszik a'
leánynak.

FRANKO.

'S nincsen egyéb nehézséged?

DORVALLI.

Vannak még több kétségeim . . .

FRANKO.

Képzeled tán, hogy Lina szerelmes . . ?

DORVALLI.

Meglehetne.

FRANKO.

Valami levegői lénybe, valami itt kerengő
lélekbe?

DORVALLI.

Ki tudja, minő történet adhatja magát . . .

FRANKO.

Csudálkozom rajtad. Tudod minő történet adhatja magát . . ? sőt már vettem-is észre...

DORVALLI.

Halljuk.

FRANKO.

A' leány egészen el volt bájolva láttodra.

DORVALLI (nevet).

Igen, szinte az örültségig.

FRANKO.

Majd meglátod.

DORVALLI.

Elmegyek Bélát felkeresni.

FRANKO.

'S én egy sietős levelet írni. Öcsém uram! a' házasság megvan (be).

TIZEDIK JELENÉS.

DORVALLI.

Mondjon mit akar, állandó vagyok én gondolatomban, 's hiszem, hogy nem csalódom;

a' kisasszonyt valami titkos láng gyújtja . . .
csendesen , ime jó ismét a' másik oldalról.
Milly frissen végzé dolgait a' házitisztval!
Mondtam én : csak elvárom , tudom eljő tüstént
tanácsosnéja is a' szobalyány. Hátra vonúlok ,
hogy gyanús ne legyek előtte. Ezen lombos fa-
rend szinte a' kert elejéig fog vezetni. Azon-
ban nem veszttem-el szememből.

(Hátra vonúl egy farendben a' szín jobbjára).

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

L I N A (egy kosárral).

Dorvalli ur szavai , 's kérdései gyanúsok e-
lőttem. Lóri-is úgy hiszi . . . Legyen bár mi
lenni akar , atyám gondja : de nem , nekem - is
gondomnak kell reá lenni. Ha egynek nője le-
hetnék , 's a' másiknak szivemet adhatnám ,
akkor minnyájan megelégednénk. De ez nem
lehet ; én-is tapasztalom , hogy nem lehet : azt
mondta Dorvalli úr-is. Minden esetre számol-
hatok Lórirra , hogy el nem hagy , 's aztán ma
estvére megkérem Gittát - is , ő eszes asszony ,
majd fog tanácsolni. Szedjünk addig virágot
Dorvalli úrnak . . . ah de örömet adnám őket
még Bélának - is !

(Virágot szed 's kosarába rakja).

TIZENKETTEDIK JELENÉS.

BÉLA, LINA.

BÉLA.

Im' itt valahára 's egyedül. Sorsom, el ne árulj! (közeli).

LINA.

'S mondanám néki: vedd kedves, vedd ezen virágokat, én neveltem őket . . .

BÉLA.

'S aztán . . ?

LINA.

Oh, maga itt! 's hogyan? (meglepetve).

BÉLA.

Ne zavarja a' kisasszonyt jelenlétem. Dorvalli úr társaságában jövék ide.

LINA.

'S senki sem említé nevét! hallja, hallja mint ver szívem . . . 's mért nem mutatá magád eddig - is?

BÉLA.

Készakarva hagyám-el a' társaságot; kapván az alkalmon, hogy megvizsgálom a' fűvész kertet.

LINA.

'S még-is ver . . . (szívére nyúlva). De miért távozott - el?

BÉLA.

Tartottam, ne hogy első látásomon leendő zavarja elárulja.

LINA.

Oh, igen; minnyájan észrevehették volna örömömet.

BÉLA.

Minő édes hallani e' szavakat szép ajkairól!

LINA.

Oh, ha tudná, mennyit mondott nekem a' maga barátja; igazán kételkedni kezdtem . . .

BÉLA.

Kisasszony, nem kétség, hanem valóság, a' legkegyetlenebb valóság. Ugyan Dorvalli az, kinek atyja ura a' kisasszonynak kezét adni kívánja: ezt akartam magam - is tudtára adni a' kisasszonynak.

L I N A.

Ah, nyomorúlt én! aztán bizonyosan tudja azt?

B É L A.

Fájdalom! 's tudom, hogy Franko úr eszközli a' dolgot atyjánál. Lássa most lehetek - e én szerencsétlenebb? Dorvalli, azon Dorvalli, ki ma reggel még csak hallani sem akart a' házasságról, egyszerre eltökélé magát a' kisasszonnyal való megismerkedésre.

L I N A.

Isten adja, hogy ne tesseem neki, 's így vége.

B É L A.

Ah, nem! sőt bizonyos vagyok, a' kisasszony fog egyedül dicsekedhetni, hogy szándokát megváltoztatja.

L I N A.

Jól, én nem mutatom többé magamat. Kérni fogom Lórit vezessen - el a' tisztartónéhoz: 's ott majd csak maga fog egyedül beszélhetni velem.

B É L A.

Nem, kedves, lehetetlen: ez csak roszítná állapotunkat. Nincsen többé mód, nincsen remény.

L I N A.

Eh, ne szomorodjék - meg annyira. Győződjék - meg, hogy mit magáért érzek, nem fogom azt érezni sem Dorvalli úrért, sem senkiért.

B É L A.

Nines benne kétségem, imádott Linám: sőt ezen meggyőződésnek kellene reám nézve a' legnagyobb vigasztalásnak lennie . . . de még - is . . . ah istenem! . .

L I N A.

Ne sohajtozzék édes Bélám, mert sirásra kész, (elejti kosarát) Mondja - meg maga, mit szólnjak mit feleljek, 's mint viseljem magam? Tanácsát én hiven, pontosan fogom követni.

B É L A.

Szívem olly szorúltságban van, nem tudnám . . Látja, legrettenetesebb akadályok vetődnek kívánatink teljesedésének elébe. Hogyan is engedné a' születési fényt annyira becsülő atya, hogy leánya olly emberrel egyesüljön mint én, ki gazdagság, tisztség, 's címek nélkül szükölködöm? Más részről, ha Dorvalli kérné kezét, hogy mernék én ő vele, kinek annyival tartozom, ellenkezni annak birtokában.

L I N A.

Tehát sem így, sem úgy nem lehetek magáé.

TIZENHARMADIK JELENÉS.

DORVALLI (a' szín hátuljáról jó előre; észre véve a' két beszélgetőt, egyik oldalra tér, mintha virágokat nézdegelne.)

BÉLA.

Fájdalom! nem; 's még énnekem kell tanácsolnom, hogy felejtse - el e' szerencsétlen szerelmet, hagyjon engem kínaim prédájára boldogítsa barátomat, ki bár hallgatva, megkívánja még - is nemeslelkűségem minden erejét.

LINA.

Kegyetlen! ez a' jó tanács?

BÉLA.

Mit akarna tenni a' kisasszony?

LINA.

Én? kész vagyok atyámnak megmondani, hogy csak magát szeretem, 's nem leszek magán kívül soha senki nője.

BÉLA.

'S ha ő meg nem egyezne?

L I N A.

Akkor . . . akkor aztán . . . 's nem lehetek hasonlólag magáé? én kész vagyok nyilván lemondani akármelly kérőről.

B É L A.

Ah, fontolja-meg, hogy e' képen kelvén velem házasságra, elvesztené a' becsületes személyek tekintetét: hogy lekellene mondania azon kedvére való élésről, mellyhez szokott: hogy engem tán magamra hagyna barátom, 's hogy izzadásim keresményei alig lehetnének elegendők csak egy közepszerű életmód eszközzésére is. Gondolja-meg végre, hogy atyja haragjának 's rokonai megvetésének céljává válván, ha én csak egyszer hallanám szemrehányásait, valamint örökös egybekelésünk perczét átkozni; könyűi 's fohászhai szívemet áltjárnák; a' kín elölne . . .

D O R V A L L I (ki e' beszédre megindúlt, tetteti mintha tovább - is növényeket 's virágokat nézdelne).

L I N A.

Tehát kezem . . .

B É L A.

Dorvallinak kell adnia azon esetre, ha megkérné.

L I N A.

'S Béla . . .

B É L A.

'S én elhagyom barátom házáat, hogy kötelességem teljesítsem, 's hogy búmban meg ne haljak. De váljunk - el.

L I N A.

Hálátlan!

B É L A.

Igérje - meg, úgy fog vigyázni érzetire, hogy őket senki fel ne fedezhesse.

L I N A.

Mint tehetem azt? . , 's maga? . .

B É L A.

Én, bár megkelljen halnom, meggyőzőm magamat. Szolgája.

L I N A.

Nem sokára meglátjuk ismét egymást (felveszi kosarát).

B É L A.

Igen, de mintha soha sem láttuk volna egymást.

L I N A.

Isten neki!

BÉLA.

Egy csókot e' kézre.

LINA.

Ah, könyűivel áztatá - meg azt.

BÉLA.

Nem . . .

LINA.

Igen, nézze csak . . .

BÉLA.

Istenem! mért nem enyém e' jobb?

LINA.

Mért vannak minnyájan ellenünk?

BÉLA.

Jőnek ama' részről (a' tornác baljára mutatva).

LINA.

Legyen boldog!

BÉLA.

(Kertbe menőleg: Dorvalli mutatja magát 's tetteti mintha a' virágokra figyelne).

Ah, barátom!

DORVALLI.

Ezen földközi hangát, mint ezen többi bokrocsokat - is most szükség félre tenni. Nem igaz Béla?

BÉLA.

Úgy van! (Nem tudom mit szólnak?)

L I N A.

Megmondom a' kertésznek (el akar menni).

D O R V A L L I.

Derekasan! 's a' nekem ígért virágok..?

L I N A.

Im' itt vannak.

D O R V A L L I.

Megosztom barátommal... de úgy ha nem lesz ellenére a' kisasszonynak?

L I N A.

(Nem tudom soha mit feleljek neki).

D O R V A L L I.

Im' ura atyja nagynénémmel!

L I N A.

Uraságod nagynénje az a' vénasszony?

D O R V A L L I.

Igen - is.

L I N A.

Szívesen fogom látni.

TIZENNEGYEDIK JELENÉS.

HIPPOLIT 'S EUGENIA (pompásan öltözve, 's nem kis begy nélkül árnyallót tartva 's t.) AZ ELŐBBIEK.

HIPPOLIT.

Uraim! szerencsém volt közel kastélyomhoz Eugenia asszonysággal találkoznom. Lyányom, ezen asszonyság atyai nagynénje Dorvalli urnak, nője első házasságban Valdarota Arrigonak, ki fényes tisztségeket viselt 's egy jeles modenai patriciusnak fija volt.

EUGENIA.

De! olly ifjanta megözvegyültem.

HIPPOLIT.

Igaz; 's nem valék több húsz esztendősnél midőn szerencsém volt először megcsókolni az asszonyság kezét.

EUGENIA.

Hagyjuk abban e' beszédet.

HIPPOLIT.

Ismertem azután Don Ampurias Fernandót is, az asszonyság második férjét; fiját ama'

híres Don Carlosnak, ki Gvastalla nevezetes napján dicsőn végezte földi pályáját. Lini csókold - meg kezét ezen asszonyságnak.

EUGENIA.

Nem engedem soha.

HIPPOLIT.

Eztisztelet-jel, mellyet egy korabéli asszonyság méltán megkiván.

EUGENIA.

Ezért semmivel sem tartozik nekem a' kis-asszony. Egy csókot (megcsókolja Linát).

LINA.

Mint tetszik az asszonyságnak... (félre pök, magában.) Ah mint érezni a' pirosítót.

EUGENIA.

(Minő együgyű!) Hát Béla úr mi jót csinál?

BÉLA.

Szint' ekkorig a' kertben voltam.

DORVALLI.

Ne bántsa őt most néném, ő egészen természet emberévé vált.

HIPPOLIT.

Hatalmában lesz kertemet tetszése szerint meglátogatni.

BÉLA.

Lekötelezettje uraságodnak.

HIPPOLIT.

Heh, tekintsük - meg ha teritnek - e már. Héj,
ki van itt?

TIZENÖTÖDIK JELENÉS.

FRANKO, EGY SZOLGA 'S ELŐBBIEK.

FRANKO.

Barátim . . . hah, éljünk!

HIPPOLIT.

Éljünk! — az ebéd? (egy elmenő szolgálhoz).

FRANKO.

Menjünk, minden készen vár.

HIPPOLIT.

Eugenia asszonyság, méltóztassék! (kezét nyújtva).

EUGENIA.

Szívesen; (félre) Nem szeretném ha Béla fél-
tene. Béla, mi előre megyünk (be Hippolittal a házba).

FRANKO.

Öcsém, egy szóra!

DORVALLI.

Ezennel... de a' kisasszony azonban... Béla,
vezesd a' kisasszonyt: mi is tüstént jövünk.

BÉLA (zavarodva).

De . . . én . . .

DORVALLI.

Eh, menj! nem szeretném ha a' természeti
történet elfelejtetné veled az udvariság tiszt-
jeit. Kisasszony, könyörgök, engedje . . .

BÉLA (félre).

Úgy tetszik mintha kinezni akarna, pedig
semmit sem tud még.

LINA (lassan Bélához).

Milly új öröm reám nézve illy közel lehetni
Bélához.

BÉLA (lassan Linához).

Bár így lehetnénk örökre! (el).

TIZENHATODIK JELENÉS.

FRANKO. DORVALLI.

FRANKO.

No 's hát tevél valami új felfedezést?

DORVALLI.

Pedig nyomósat.

FRANKO.

Beszélte ismét a' leánnyal?

DORVALLI.

Beszéltem.

FRANKO.

Megelégszel vele.

DORVALLI.

Felette.

FRANKO.

Meg vagy már egyszer győződve?

DORVALLI.

'S mennyire . . .

FRANKO.

Szólhatok barátommal?

DORVALLI.

A' mikor tetszeni fog bátyámnak.

FRANKO.

'S nekem nem akartál hiinni?

DORVALLI.

Nekem nem volt igazom.

FRANKO.

De megfizeted díját. Ölelj-meg; menjünk. 'S aztán mondd, ha nem vagyok-e én képes ismer-ni az embereket?

DORVALLI.

Kövessük mi-is a' mulatságot.

HARMADIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENÉS.

Képes terem Hippolit házában. A' falakon ósképek látszatnak. Székek 's egyéb bútorok ó formára.

FRANKO, HIPPOLIT.

FRANKO.

Nincsen benne kétség többé: Öcsém kész told Linát megkérni.

HIPPOLIT.

'S én őt neki megigérem.

FRANKO.

Már most gondolkodjunk . . .

HIPPOLIT.

Megmontad-e néki, tudja-e öcséd, hogy három század óta nemzetségem sem férfi sem asszony ágáról nem lépett soha senki illetlen kötésre.

FRANKO.

Ez tudni való: 's te magad mondtad-meg néki. Szóljunk ha tetszik . . .

HIPPOLIT.

Csupán egyszer ('s ma épen száz esztendeje, megpirulok ha csak reá gondolok) bizonyos Aspasia, anyám részéről, annyira megfelejtkezett volt magáról; hogy képes volt egy kalmárt megszeretni 's hozzá menni. Látod ott azt a' szentelent? (képre mutat).

FRANKO.

Eh hadd . . .

HIPPOLIT.

De tudod mit csináltam? kitöröltem őt szármadékkal együtt nemzetségem fájából.

FRANKO.

Térjünk az előbbire: Meg kell tudnod lyányodtól . . .

HIPPOLIT.

Ő téjjel szopta, 's neveléssel szíta magába minden érzeményimet.

FRANKO.

Hiszem, de Dorvalli előbb tudni akarja . . .

HIPPOLIT.

Teljesedni fog kívánsága: beszéllek Lórral.
Hé? (kiált).

M Á S O D I K J E L E N É S.

L Ó R I, 'S A' V O L T A K.

L Ó R I.

Parancsol?

HIPPOLIT.

Emlékezel, mit mondtam én neked ma reggel.

L Ó R I.

Igen-is jól emlékezem reá.

HIPPOLIT.

Itt az ideje Linával beszélni.

L Ó R I.

(Oda vagyok!)

HIPPOLIT.

Dorvalli úr atyafiságra akar lépni velem.

LÓRI.

(Ah, szegény asszonyocskám!)

HIPPOLIT.

Meg fogod tehát mondani leányomnak, hogy őt neki szántam feleségül.

LÓRI.

Értem.

HIPPOLIT.

Meg fogod neki mondani engedjen határozásomnak; én jót állok boldogságáról.

LÓRI.

(Minő jó kezesség!) Teljesítem a' reám bízottakat . . .

HIPPOLIT.

De ha még - is ártatlansága, félenksége áladalma' ezen változtatásán megreszkettetnék; ügyességedre 's okosságodra bízom elkészíteni, 's felbátorítani őt ezen lépésre. Lásd milly nagy írántad bizodalmam! Aztán mindenről fogsz értesíteni.

LÓRI.

De én Tens uram . . .

HIPPOLIT.

Mit? még ellenkezel?

LÓRI.

Épen nem: de úgy tetszik uraságod . . .

HIPPOLIT.

Tegyed azt, mit parancsolok, 's lódúlj.

LÓRI.

Nincsen mit szólanom. (Készüljünk az ártatlan könyűk látására.) (el).

FRANKO.

Valóban, úgy tetszik, hogy ön magadnak, vagy legalább nekem kellett vala . . .

HIPPOLIT.

Nem, nem; Lóri érdemes asszony; mindig nagy házakban szolgált, bizonyosan tudom jól fog eljárni tisztjében. Én azonban elmegyek, megtekintem, ha Pergoli mester feltette-e nemzeti czimeremet az ajtó felé. Tüstént viszsza-
szatérek. (el).

FRANKO.

Im', meg van alapítva öcsém szerencséje. Ah, mennyit köszönhet nekem! Menjünk hozzá.

HARMADIK JELENÉS.

EUGENIA. ELŐBBI.

EUGENIA.

Franko úr, örvendek, hogy magát találom.

FRANKO.

Itt' vagyok szolgálatjára.

EUGENIA.

Előbb mintsem szóljak, akarom ígérjen titoktartást 's segedelmet.

FRANKO.

Szívesen mind a' kettőt.

EUGENIA.

Látta azon ifjút, ki néhány holnap óta házunkban lakik?

FRANKO.

Láttam.

EUGENIA.

Tudja-meg tehát, hogy ő az örültségig szerelmes belém.

FRANKO.

Az asszonyság tréfáz . . .

EUGENIA.

Mit? tréfázok? Talán csak különös esetnek vagy hihetetlennek tetszik ez?

FRANKO.

Azt nem mondom.

EUGENIA.

Sőt mondom, hogy már hozzánk jövétele első napjaiban vettem ezt észre; utóbb egy levele minden kétségem eloszlatá.

FRANKO.

Levelet küldött az asszonyságnak?

EUGENIA.

Nem küldött; de úgy hozá a' történet, hogy tudta nélkül kezembe juta.

FRANKO.

Aztán bizonyos, hogy nem csalódik?

EUGENIA.

Eh, épen bizony! Kifejezései olly nyilvánok, olly határozottak, hogy kábaság volna felőle kételkedni. De a' dologhoz Franko ur: én nem akarok többé együtt lakni öcsémmel, ki sokszor majd hogy bolonddá nem tesz különöségeivel. Eltökélém férjhez menni, 's Béla nője lenni.

FRANKO.

'S mi közöm nekem ahoz?

EUGENIA.

Szeretném, hogy személyesen szólna Dorvallival, nehogy nehézségeket támasszon a' dologban.

FRANKO.

Bizonyos vagyok benne, hogy részéről nem tarthatni semmi akadálytól.

EUGENIA (édeskén).

Aztán kedves Franko úr, szeretném ha Bélaból azon félenkséget, melly őt szerelme szóval való kijelentésétől hátráltatja, helyes móddal kivenné.

FRANKO.

Öcsémnek megmondok mindent, mit kíván asszonyságod, de Béla úrnak, kivel nem állok olly bizodalmas lábon azt mondani, hogy Eugenia asszonyság őt szereti, úgy tetszik...

EUGENIA.

Hisz, nem - is kívánom, azt mondja neki, hogy én szerelmes vagyok őbelé; ez diszem játékra tenné-ki; csak azt ohajtom, hogy vele úttal móddal e' tárgyról beszédbe eredjen.

FRANKO.

Eh, hogy kedvét töltssem, mindent megteszek.

EUGENIA.

Kedves Franko úr.

FRANKO.

De nem szeretném, hogy öcsém rossz néven vennie.

EUGENIA.

Eh, ő-is, a házasságot gyűlölő uram öcsém, kezd már rajta kapni: 's valóban csak kevés-sel előbb hagyám őt Lina kisasszony társaságában.

FRANKO (örülve).

Igazán?

EUGENIA.

'S úgy tetszik, beszélgetésük mind inkább hevessé kezd.

FRANKO (örömmel).

Ah, hogy áldott legyen!

EUGENIA.

'S mit, tán csak . . .

FRANKO.

Csendesen, még most csendesen!

EUGENIA.

Hiszen, bizodalmasan nekem azt megmondhatja.

FRANKO.

De az istenért Eugenia asszonyság . . !

EUGENIA.

Eh, elég; értem már: házasság forog-fen öcsém 's a' kisasszony között.

FRANKO.

Ő nem-is akart eleinte kijőni, hogy megnézzze: de én, ki ismerem az embereket . . . 's aztán hálóra került philosophus uram.

EUGENIA.

Örülök rajta.

FRANKO.

De okosan az isten szerelméért.

EUGENIA.

Im' itt jó. Valóban szeméből tündöklük gyúladó tüze. Nevetnem kell.

FRANKO.

Kérem az asszonyságot . . . 's aztán ha akarja, hogy beszéljek Dorvallival . . .

EUGENIA.

Igen, igen; beszéljen vele akár jelenlétemben. Most midőn tudom szándékát, nincsen többé legkisebb nehézségem.

FRANKO.

Jól van, beszélek; de ajánlom . . .

EUGENIA.

Elég okos vagyok.

FRANKO.

Majd nevetünk aztán, majd nevetünk.

NEGYES DIK JELENÉS.

DORVALLI. ELŐBBIEK.

DORVALLI.

Nincsen itt Béla?

FRANKO.

Nem láttuk.

DORVALLI.

Majd a' kertben bevárom őt.

FRANKO.

Megállj egy kissé; Eugeniának 's nekem sürgető beszédünk van veled.

DORVALLI.

Tessék.

FRANKO.

Nagynénéd nem akar többé veled lakni.

EUGENIA.

Nem mintha én nem elégednem-meg uram
öcsémmel . . .

DORVALLI.

Épen szükségem van azon szobákra. Holnap
áltadom árjegyzékeit; kifizettetem tőkéit: 's
im' vége mindennek. Nincsen egyéb hátra?
(Frankohoz).

EUGENIA.

(S mindig csak azon philosophusi hidegséggel!)

FRANKO.

Még nincsen vége. Eugenia asszonyság meg-
únta özvegységét 's férjhez akar menni . . .

DORVALLI.

Harmadszor - is . . ?

EUGENIA.

Igen, harmadszor - is.

DORVALLI.

Örülök rajta. Ebben csak ön akaratjától függ
's asszonya magáéval akármily rossz szerződést
kötni.

EUGENIA.

Miként érti ezt? (Dorvallihoz elevenen).

DORVALLI.

Eh, semmi, semmi; tréfáztam. Tudom érezt
esze van az eladásra.

FRANKO.

Még sincsen vége. Ő magához akarná venni
lakás végett férjét.

DORVALLI.

Különös. Ez már magában - is értődött.

FRANKO.

De ha . . .

DORVALLI.

Azt akarná tán asszony néném, hogy én le-
gyek vőfélje?

FRANKO.

Félre a' tréfával; ha ezen vőlegény barátod
lenne?

DORVALLI.

Barátom? nem tudnám valóban . . .

FRANKO.

Jőj közelebb: lassan beszéljünk. Ha ez Béla
volna?

DORVALLI.

Béla, néném vőlegénye? ha, ha, ha!

EUGENIA.

Igen-is, Béla vőlegényem: 's mi van ebben nevetni való? Igen-is, Béla vőlegényem; Béla, ki belém szerelmes.

DORVALLI.

Béla szereti nénémet?

EUGENIA.

A' legnagyobb érzékenységgel 's gyengédséggel, melyet csak lehet képzelni.

DORVALLI.

Mit gondol bátyám, maga, ki ismeri fenékből az embereket?

FRANKO.

Mint ő mondja, nem lehet felőle kétségeskedni.

DORVALLI.

Hagyjuk, néném, a' tréfát. Gondolja-meg jól..

EUGENIA.

Nincsen szükségem tanácsra.

DORVALLI.

Az évek különsege . . .

EUGENIA.

Szemtelen! Aztán, ha ki kell mondani, Béla nem rabszolgája . . .

DORVALLI.

'S ki állítja azt. Sőt Béla szabad, a' legszabadabb barát, 's tehet mi neki tetszik.

EUGENIA.

Nem illik becsületes terveinek magát ellene-szegezni.

DORVALLI.

Senki sem ohajtja nálam inkább őt megelégedve látni.

EUGENIA.

Tehát . . .

DORVALLI.

De megengedjen, én nem hihetem . . .

EUGENIA.

Oktalan lépésre kényszerít uram öcsém . . . végtére ezen levél megfogja győzni (áltadja Dorvallinak az írószekrényben lelt levelet).

DORVALLI.

Levél! . . 's nénémhez! (csudálkozva).

EUGENIA (öt majmolva).

Levél 's hozzám. Elégítse-ki magát philo-
phus uram.

DORVALLI

(megfordítja a' levelet, 's látja nincs felülírása, aztán olvas).

(Ah, most már tudom; egy idoma a' kisas-
zonyhoz intézett levélnek. Oh szegény ostoba!)
(visszaadja a' levelet).

EUGENIA.

Nos? kifejezi vagy nem e' levél szíve érzeteit?

DORVALLI.

Kétség kívül.

EUGENIA.

Azért nem kellene kifogásának lenni.

DORVALLI.

Mentsen az ég! ha néném meg van elégedve,
megvagyok én - is.

EUGENIA.

Tehát . . .

DORVALLI.

Mindent tehet a' mi tetszik.

EUGENIA.

Hiszem, hogy ezen szempillanatban öcsém
uram - is fog gondolkodni

DORVALLI.

Ugyan miről?

FRANKO.

Isten szerelméért! Eugenia asszonyság! (lassan Eugeniához).

EUGENIA.

Tudjuk, tudjuk philosophus úr, a' nőtelen állapotnak barátja . . .

DORVALLI.

Ha, ha, értettem: derekasan asszonynéni! Ah ezt megérdemlem.

FRANKO.

Ne higgyed azonban, hogy én mondtam neki. (Dorvallihoz).

DORVALLI.

Eh, nem sokára minnyájan fogják tudni.

EUGENIA.

Én elmegyek, megtekintem a' kisasszonyt: Franko úr jőjön velem.

FRANKO.

Úgy, de ha Bélával kell beszélnem.

EUGENIA.

Megtér tüstént. Addig - is nyújtsa karját, mert itt egy átkozott alkalmatlan lépcső van, mellynek soha sem érni végét.

FRANKO.

Kész szolgája. Héh, öcsém! Hippolit magán kívül van örömében. Majd mindjárt beszélünk (el Eugeniával).

ÖTÖDIK JELENÉS.

DORVALLI.

Birhat-e valaki gyengébb ésszel? azt hinni, hogy Béla őbelé szerelmes! 's még emberismerő bátyám - is meg van felőle győződve! Azonban szegény barátom, hogy érhet jó véget ezen zavarok közt? Megérdemlené, hogy magamtól taszítsam, mivel megfélejtkezett irántam azon őszinteségről, mellyet tudja hogy annyira kedvelek. Nem tudom mit tegyek áldozatjaival; szépen megajándékozna áltengedvén egy engem nem szerető asszonyt! Tudom mint végződne a' játék. De ihol jó: lássuk mennyire űzi ezen románczságát,

HATODIK JELENÉS.

BÉLA ÉS A' VOLT.

BÉLA.

Barátom . . .

DORVALLI.

Hol patvarban voltál eddig?

BÉLA.

Friss levegőt szítam a^o kertben.

DORVALLI.

Olly zavartnak tetszel.

BÉLA.

Ah, nem . . .

DORVALLI.

Vettél észre valami más növényt, valami különös virágot?

BÉLA.

Láttam valóban . . .

DORVALLI.

Láttál egy szép asszonyt - is?

BÉLA.

De hogyan?

DORVALLI.

Igen, egy felette eleven színű szépnő- *) amarillist.

BÉLA.

Nem figyeltem rá.

*) Amarilli belladonna.

DORVALLI.

Ah, beszéljünk most ama' különös növény-
ről . . .

BÉLA.

'S mellyikről?

DORVALLI.

Mi a' menykő, olly ostobának látszol. Nem
emlékezel többé egyezésünkre? Lináról akarok
szólni.

BÉLA.

Igen, helyesen.

DORVALLI.

Szó mint száz, szükségem van tanácsodra:
mit gondolsz felőle?

BÉLA.

Sok diszekkel ékeskedő lyánynak tetszik.

DORVALLI.

Épen ollyannak látszik nekem - is, és bizo-
dalommal mondom, tudod, ő nekem nagyon,
de valóban nagyon tetszik.

BÉLA.

(Istenem!) Azt hiszem.

DORVALLI.

Azon őszintesége, azon szerénysége . . .

BÉLA.

Mind annyi díszek . . .

DORVALLI.

Mellyekre ritkán akadhatni. Valld meg igazán, mit gondolnál felőlem, ha kedvéért feltevélemlről lemondanék?

BÉLA.

(Ezt sejdítém).

DORVALLI.

Változékonyságom nemde nem tetszik?

BÉLA.

Sőt nagyon okosnak tartom.

DORVALLI.

Az az: te - is azt tanácslod, hogy megkérjem?

BÉLA.

Én nem . . . én igen . . .

DORVALLI.

Nem értelek. Igen vagy nem?

BÉLA.

(Minő kin!) (erőltetve). Igen, tanácslom vedd nőül, elhitetvén magammal, hogy szerencsésé fog tenni.

DORVALLI.

Úgy hiszem még én - is. Atyja csak azt várja, hogy megkérjem . . . De akarnám előbb tudni, ha tetszem - e nem - e a' lyáynak: mit gondolsz?

BÉLA.

Teneked ismerni kell . . .

DORVALLI.

Együgyű szegényke . . . Bátyám bizonyossá tesz, hogy nem - is tudja még mi a' szerelem . . mit szólna erre?

BÉLA.

Olly dologról kérdezz . . .

DORVALLI.

Ismerem bohóskodásomat. Mi patvart tudhatnál te ezekről? Megbocsáss barátom: azon édes képzelet, hogy birni fogom e' lyányt, magamon kívül ragad.

BÉLA.

Meg kell vallani, mélyen szívedre hatott.

DORVALLI.

Mondd inkább felette mélyen; minthogy egészen megváltozva érzem magamat.

BÉLA.

(Ah, ha tudná mint gyötör !)

DORVALLI.

'S ha én előbb semmi jót, semmi szépet nem vevék észre a' házasi állapotban; úgy látszik most, hogy egy gyengéd, szép, együgyű, romlottságtól ment nő birtoka legfőbb boldogság.

BÉLA.

Igy kellene lennie a' dolognak.

DORVALLI.

Mivel tehát ohajtásomhoz jóváhagyásod - is járul, megyek Hippolit úrhoz.

BÉLA.

Ollyan hamar?

DORVALLI.

Igen, akarom, hogy minekelőtte haza megyünk, meg legyen határozva. (Szegény szerelmes! 's még képes akar lenni áldozatja elviselésére.) (el).

HEVEDIK JELENÉS.

BÉLA.

Vége van: itt öszve kell szedni eszem minden erejét; szükség, hogy a' barátság 's kötelesség teljében győzedelmeskedjenek szerel-

memen. Keressük-fel Linát. Teljesedjék a' dolog, újra biztatván őt e' lépésre; 's igyuk - ki fenéig a' keserű poharat.

NYOLCZADIK JELENÉS.

FRANKO 'S A' VOLT.

FRANKO.

Minő unalmas vénasszony . . . Lassan, im' itt a' szerelmes madár . . .

BÉLA.

Oh, Franko úr . . .

FRANKO.

Béla urat, úgy látszik, valami gond komolyítja.

BÉLA.

Nem; természetemnél fogva kevéssé vagyok hajlandó a' vígságra.

FRANKO.

Ezer mennykő! mikor én korabeli ifjú valék, nem volt senki képes engem megkomolyítani.

BÉLA.

Szerencsés természet! nem hasonlíthat kiki Uraságodhoz.

FRANKO.

Igaz. Különben kétségen kívül való dolog, hogy hozzá hasonló ifjakban a' komolyság többnyire szerelemből fakad. Ha, ha, Béla úr, Béla úr; nem használ más oldalra fordulni.

BÉLA.

(Oh, egek! ha ő tudná . . .)

FRANKO.

Jőjön ide, félénk uracsom. Már mindent tudok, azért hasztalan eltitkolni előttem az igazságot.

BÉLA.

(Szegény én, mit kell hallanom!)

FRANKO.

Öreg vagyok, befutottam a' világot, ismerem az embereket, 's nem csudálkozom semmin.

BÉLA.

(Nem tudom, mit feleljek!)

FRANKO.

(Eugeniának igaza van; de ki hitte volna?)
Eh, Béla úr, e' hallgatás megerősít véleményemben. Tart nemde, hogy dolga nem jó véget érrend? nem igaz?

BÉLA.

(Hogy beszélhet ez így velem?) Uram, maga
roszra magyarázza . . .

FRANKO.

Mit magyarázni? Már most nyilván 's titok
nélkül szóljunk. Maga leginkább attól tart,
hogy öcsém, a' maga barátja részéről tétet-
nek az akadályok, hé?

BÉLA.

Én . . .

FRANKO.

Dicséretes ezen mérséklete: de bizonyossá
tehetem, hogy mi őt illeti, a' dologban egy
értelemben vagyon mivelünk.

BÉLA.

Hogyan? egy értelemben! mit mond? ma-
gyarázza-ki magát.

FRANKO.

Ha, ha, ha, most ébredt - fel! Igen - is ör-
vendjen: a' dolog jó lábon áll. A' mi az asz-
szonyt illeti, kiki tudja mennyire szerelmes
Úraságodba.

BÉLA.

E' miatt csak magamért kell pirúlnom . . .

FRANKO.

Nem fiam, nem kell miatta pirúlnia. Maga egy derék ifjú, 's neki jó szíve van . . .

BÉLA.

Mondja inkább, legjobb szíve van.

FRANKO.

Mindent azonban nem nyerhet-el az ember.

BÉLA.

Ah, Franko úr, nekem új életet ad. Mi haszna titkolnom előtte a' tüzet, melly egészen elemészt? Nálam több tapasztalással bírván, tudja minő fatalis . . .

FRANKO.

Igen, igen; én-is álthaladtam ezen úton: de hogy megvalljam, több eszem volt, mint magának.

BÉLA.

Mit akar? az alkalmatosság megcsal: különben bizonyossá tehetem, csak legkisebbet sem vethetek szememre . . .

FRANKO.

Igen; de a' levelecskék . . .

BÉLA.

Hogyan még ezt-is tudja?

FRANKO.

Ő maga beszélte-el nekem.

BÉLA.

Lehetetlen!

FRANKO.

’S mit, kofa vagy esztelen vagyok-e én, hogy ne közölje velem valaki titkait. Ismerem, fi-am, a’ világot ’s ez elég.

BÉLA.

’S barátom . . .

FRANKO.

Neki épen nincsen ellenére, csak házá-
n kívül legyen.

BÉLA.

Tudom, mint gondolkodik ő e’ tekintetben.
’s tisztelem illendőségét: de hallotta volna csak
Franko úr őt kevéssel előbb . . .

FRANKO.

Igen, igen; képzelem.

BÉLA.

Úgy tetszék . . .

FRANKO.

Hogy többet gondol magával, mint Béla ur-
ral, hé?

BÉLA.

Épen úgy. De eddig még nem-is szólt a' leginkább tudni valóról. Atyja . . .

FRANKO.

Kinek atyja?

BÉLA.

Linaé . . .

FRANKO.

Mi köze a' dologhoz Lina atyjának?

BÉLA.

Szép kérdés? Egyetértése nélkül mint remélhetem . . .

FRANKO (változva).

Mit? hogyan? mit mond? Ah, szegény fejem! Tán csak nem Lina kisasszonyba szerelmes?

BÉLA.

Istenem! 's hát kiről beszélt?

FRANKO.

Én Eugeniáról: tehát Uraságod 's Lina kisasszony közt . . . oh én szerenese'tlen, szegény Franko, mit hallok?

BÉLA.

Mit miveltem én vigyázatlan! oh bocsásson-meg . . .

FRANKO.

Nincsen bocsánat: ez árulás, igazi gonosz-
ság. Hippolitnak mindent kell tudnia.

BÉLA.

Az istenért, hallgasson-meg előbb . . .

FRANKO.

Nem akarok semmit hallani. Sietek Hippo-
lithoz.

KILENCZEDIK JELENÉS.

LINA, LÓRI, 'S ELŐBBIEK.

LINA.

Franko úr . . .

FRANKO.

Helyesen, gerliczei ártatlanság!

LINA.

Mit?

LÓRI.

Mi újság? (Bélához).

BÉLA.

Elárultam magamat. Lina, minden fel van
fedezve.

LÓRI.

Most minnyájunknak jól megy dolga.

FRANKO.

Miként hihette, hogy én a' kisasszonyról szólok, midőn ismerte öcsémmel való kinézetimet?

BÉLA.

De hogyan, fogom én emberismerő uraságnak felelni, hogy tehette-fel, hogy én egy vénasszonyba szerelmes lehessek?

FRANKO.

Ah, csendesen az istenért, hogy senki meg ne halljon bennünk: mit fog mondani Hippolit, mit öcsém, 's mit Eugenia?

BÉLA.

Attól legkisebbet se tartson . . .

FRANKO.

De hogyan . . . ?

BÉLA.

Én becsületes ember vagyok, 's a' kisasszony öccse nője lesz.

FRANKO.

Igazán? Jójetek közelebb 's lassan beszéljétek. Lóri vigyázz, ha nem jó-e valaki?

LÓRI.

(Háttra áll vigyázva a' szin hátulján).

BÉLA.

Igen: megteszem ezen áldozatot . . .

LINA.

Oh, Béla, te akarsz . . .

BÉLA.

Gondoljon a' kisasszony arra mit mondtam:
enyém soha sem leend, sok az akadály.

FRANKO.

Igaza van; kisasszony! hiszen neki. (Bélához.)
Becsületes ember az úr.

BÉLA.

Fogadja emberségére, hogy hallgatni fog
mindenről (Frankohoz).

FRANKO.

Oh, igen, igen; reám nézve nem is lenne
tanácsos felőle szólni. 'S te, Lóri, ne szólj
semmit, tudod?

LÓRI.

Mentsen isten!

FRANKO.

'S Uraságod elveszi Eugeniát?

BÉLA.

Tréfát űz velem? (haraggal) nőül venni azt a banyát.

FRANKO.

Lassan az istenért; ne mérgelődjék! De ha ő itt találja Uraságodat . . . Koronázza - meg nagylelkű tettét: vonúljon - el innét legalább míg véget ér a' kisasszonnyal leendő szerződés.

BÉLA.

Nem elég az úrnak, hogy lemondok?

FRANKO.

Igen, igen, köszönöm: de, ha itt marad Lina kisasszony szeme előtt . . . ismerem én az emb . . . tegye-meg azt a' barátságot, vonúljon hátra. Ha öcsém, ha Hippolit csak legkisebbet vesznek észre, mind oda vagyunk.

BÉLA.

Ebben-is teljesítem kívánságát.

FRANKO.

Derekasan! hé, jó lenne tán ha visszatérne a' városba . . .

BÉLA.

Azt már nem teszem: bevárom barátomat.

FRANKO.

Helyesen; de vonúljon-vissza.

LÓRI.

Ahol egy szug, honnét látatlan szemlélhet
mindent (a' szín közé mutatva).

FRANKO.

Vigyázzon . . .

BÉLA.

Becsületes ember vagyok . . . Linám!

LINA.

Édes Bélám . . !

FRANKO.

Most elég.

BÉLA.

Nem lészesz többé enyém . . .

LINA.

Meghalok búmban . . .

FRANKO.

Az istenért! (el akarja őket választani). Lóri jer
te - is.

LÓRI.

Az őt nem hagyja-el állását.

BÉLA.

Győzd-meg magadat.

LINA.

Lehetetlen, érzem hogy lehetetlen.

BÉLA.

A' végzet . . .

FRANKO.

De nézzék . . .

LINA.

Irgalmatlan végzet . . !

LÓRI.

Lassan, csendesen, Hippolit 's Dorvalli jönnek felénk.

FRANKO.

Ah, látod milly tüzesek mind ketten.

LÓRI.

Most majd én fogok véget vetni a' dolognak: Kisasszony jőjön velem.

FRANKO.

Új életet adsz. 'S maga . . . (Bélához).

LÓRI.

Ő húzza - vissza magát.

BÉLA.

Lina! isten veled.

LINA.

Nincs többé remény?

BÉLA.

Ah nincsen, nincsen többé!

LINA.

Kegyetlen! . . .

BÉLA.

A' barátság . . !

LÓRI.

Szegény fejem!

(Ezen közben Franko, 's Lóri a' szerelmeseket egymástól
elvonják, 's a' szín két ellenfelére kényszerítik;
Linát Lóri vezeti-el.

FRANKO.

Hála legyen az égnek! jaj lett volna, ha
mind ketten itt maradának! Ah, ha eligazít-
hatjuk a' dolgot, valóságos csuda lesz.

TIZEDIK JELENÉS.

HIPPOLIT. DORVALLI. FRANKO.

HIPPOLIT.

Tehát ezen percztől fogva, vőmnnek nevezhetem. (Dorvallihoz).

DORVALLI.

A' kikötés mellett . . .

HIPPOLIT.

De már ez, Dorvalli úr engedelmével legyen mondva, sok; annyira kételkedni felőlem 's leányomról.

DORVALLI.

Ezen kétség által nem kell megbántódnia: csupán csak előrelátás . . .

HIPPOLIT.

Ihol bátyja ura, az én 's familiám legtitkos barátja: ő, ki mind a' városban, mind mezőn úntalan jár házamhoz, okos 's érett tapasztalású ember; saóljon ő milly szigorún neveltem-fel gyermekem; 's ha lehetséges-e, hogy szí-

véhez szerelem lopódzhatott volt! Szólj Franko: te felelhetsz helyettem.

FRANKO.

(Annyira megzavarodtam, hogy nem tudom mi ördögöt mondjak) Igen, valóban . . . azt már mondtam neki.

DORVALLI.

Ugyan mit akarnak az urak? én a' lány ön szájából kívánom azt hallani.

HIPPOLIT.

Ha Dorvalli uron kívül más valaki kételkedett volna szavamon, megbántásnak tartanám: de tudom, hogy a' philosophusoknál valamicskét el kell nézni. Ki akarom elégíteni. Hé!

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

LÓRI, ÉS A' VOLTAK.

LÓRI.

Parancsol?

HIPPOLIT.

Hidd-ide lányomat.

L Ó R I.

Ezennel. (el akar).

H I P P O L I T.

Jőj - ide.

L Ó R I. (közelit).

Tessék!

H I P P O L I T (lassan).

Gondolod, hogy el van készülve?

L Ó R I.

Megmondom neki.

H I P P O L I T.

Szóltál neki?

L Ó R I.

Igen - is.

H I P P O L I T.

Tán megháborodott?

L Ó R I.

Egy kicsinyt.

H I P P O L I T.

Félénkségből?

L Ó R I.

Úgy hiszem.

HIPPOLIT.

Illendőn vitted a' dolgot?

LÓRI.

Hm, képzelheti.

HIPPOLIT.

Kisérd magad ide.

LÓRI.

Szolgálatjára. (Történjék akarmi, egy hónap előtt én még nem valék e' házban.) (el).

HIPPOLIT.

Dorvalli úr, becsületemre mondom, lyányom soha egyébbel bokrocsok, virágok 's gerliczéin kívül magát nem mulatta. Urasága az, kinek engedtetett gyengéd 's ártatlan keblében szerelmi tüzet gyújtani. Mit szólsz rá, Franko?

FRANKO.

Eh, nem szólok semmit. (Ha már legalább esze volna annak a' csintalankának).

DORVALLI.

Uram bátyám már sokszor mondá azt, mit most Uraságodtól hallok.

HIPPOLIT.

Franko ismeri a' világot, ismeri az emberek.

FRANKO.

'S pedig hogyan!

DORVALLI.

Ihol asszonynéném.

FRANKO.

Rajta, másod ízben-is!

TIZENKETTEDIK JELENÉS.

EUGENIA, 'S A' VOLTAK.

HIPPOLIT.

Eugenia, kötelességemnek tartom az Asszonysággal közleni, hogy Dorvalli öccse ura megkérte Lina lányomat.

EUGENIA.

Különösen örvendek rajta: derekasan viselte magát a' kisasszony! ő egy nap alatt elérte azt, miért több esztendőig sikertelenül fáradtak öcsémnek minden atyjafiai.

HIPPOLIT.

Az egész a' derék 's jó Franko munkája.

FRANKO.

Ég! légy kegyelmes!

DORVALLI.

A' kisasszony ritka tulajdoni mentségére lehetnének állhatatlanságomnak.

EUGENIA.

Hippolit úr, én egy más házasságról - is értesíthetem.

HIPPOLIT.

Igazán!

EUGENIA.

'S mentől előbb meglesz kötése.

HIPPOLIT.

Örülök rajta.

EUGENIA.

Ez - is szinte Franko úr közben járása által szerzetett.

FRANKO.

(Jaj nekem, mind annyi késszurások).

DORVALLI.

Derekasan uram bátyám!

HIPPOLIT.

A' mi barátunk?

EUGENIA.

'S hogy kerekiesen kimondjam: Béla úr megkérte kezemet.

HIPPOLIT.

Azon ifjú, ki Dorvalli urral jött? (csudálkozva).

EUGENIA.

Ugyan az. Minő csudálkozás?

HIPPOLIT.

Sőt örvendek rajta. Nemes?

DORVALLI.

Nem nemes; de jó házból való.

EUGENIA.

Egy kereskedő fia; de azzal én nem gondolk.

HIPPOLIT.

Halld, barátom, ezen sógorság nekem nem tetszik: de Eugenia öreg, 's ennek nem lehet következése (lassan Frankohoz).

FRANKO.

Minden szóra jéggé válok.

EUGENIA.

De hová ment Béla? Szólott vele Franko úr?

FRANKO.

Igen . . . a' kertben lesz; eljövend, szólni fogunk.

EUGENIA.

Hivassuk ide.

HIPPOLIT.

Mindjárt, mindjárt felkerestetjük, ihol ad-
dig - is leányom.

TIZENHARMADIK JELENÉS.

LINA, LÓRI 's A' VOLTAK.

LINA.

Lórim, remegnek lábaim, lélekzetem elakad.
(lassan).

LÓRI.

Győzze - meg magát 's úgy tegyen mint mond-
tam. (lassan).

HIPPOLIT (Linához).

Jőj előre.

FRANKO (lassan Linához).

Hallod, meg ne felejtkezzél ígéretedről.

LINA (lassan).

Nem, nem.

FRANKO.

(Minden percz örökségnek tetszik.)

DORVALLI.

Lássuk mennyire megyen a' dologgal.

HIPPOLIT.

Tudod édes lányom, hogy feltettem magamban szerencséd megalapítani.

LINA.

Igen-is. (reszketve).

DORVALLI.

(Szegény lyánka!)

HIPPOLIT.

Most, látod, megtartom szavamat. Dorvalli úr jobboldért könyörgött, 's én azt neki legnagyobb megelégedettséggel engedem-ált: 's neked bemutatom vőlegényed.

DORVALLI.

Emlékezzék . . .

HIPPOLIT (Dorvallihoz).

Becsületes ember vagyok: megelégszel Lina?

LINA.

(Istenem!) Igen-is.

FRANKO.

Nem kellene többé veszélynek lenni.

HIPPOLIT.

Megelégszik Dorvalli úr?

DORVALLI.

Hiszen Uraságod tudja . . .

HIPPOLIT.

Értettem. Lyányom, irántad Dorvalli úr egy okos kifogást tesz, melly őt nálad sem tiszteletre, sem kedvességre kevesbbé méltóvá nem teszi. Ő tulajdon szádból akarja hallani azt, miről én magam őt már bizonyossá tettem; az az: hogy szívedben azon érzeteken kívül, melyeket atyád iránt táplálsz, más gyengéd vágy... az az: hajlandóság... valami más nemű érzés... (lassan Dorvallihoz). Dorvalli úr olly szavakra kényszerít, melyeket lyányom alig fog érthetni.

DORVALLI.

Halljuk azonban (lassan).

HIPPOLIT.

Tehát most felelj. Nem érted? könnyen elhiszem. Szegény fejem! világosabban meg kell magyaráznom! Ő akarja tudni ha valljon nem zeretköztél-e (Dorvallihoz lassan) Pirúlok helyette.

FRANKO.

Mondd hogy nem. (lassan Linához.)

LINA.

Nem, soha sem szeretközttem (reszketve).

FRANKO.

(Ah, szabadabban lélekzem! nincs többé mitől tartanom!)

L Ó R I.

(Áldott legyen az igazság!)

H I P P O L I T.

Meg van győződve? (Dorvallihoz).

D O R V A L L I.

Nem még.

H I P P O L I T.

Franko, Franko . . .

E U G E N I A.

Az én öcsém soha nem hisz semmit.

F R A N K O.

Hanem Dorvalli, még sem elég . . ?

D O R V A L L I.

Nem elég.

H I P P O L I T.

Lina! add-ide kezedet.

L I N A.

Ihol van. (reszketve nyújtja kezét atyjának).

H I P P O L I T.

Dorvalli úr! a magáét.

L Ó R I (lassan Dorvallihoz).

Uram, az istenre kérjük, könyörüljön!

D O R V A L L I (Hippolithoz).

Figyelmezzon.

H I P P O L I T.

(Elereszti Lina kezét).

D O R V A L L I (Linához).

Kisasszony, nekem ajándékozván drága kezét, egyesítné - e ezzel szíve érzetit? Ne tartson se atyjától, se tőlem; ne ötőle, mivel ő magát boldoggá 's nem nyomorúlttá akarja tenni: ne tőlem, mivel elsőbben - is tudom mennyi történhetik a' világon, 's aztán nem lenne okom sajnálkozni a' kisasszonyon, midőn előbb másnak birtokába adá érzetit: de, ámbár ez így lévén, még - is nekem igérné teljes hűségét, ez, engedje, hogy kimondjam, kevésbé okoskodó 's őszinte kebelnek jele lenne. Gondolja - meg tehát, hogy én nem akarok megcsaladni; 's hogy a' kisasszony szerencséje forog kérdésben 's feleljen szabadon.

L I N A.

(Szemeit földre szegzi 's nem szól).

H I P P O L I T.

Dorvalli úr! ne többet . . .

EUGENIA.

Ki hallgat, megegyez.

LÓRI.

(Ezen vénbanya nem tudja a' kivételeket).

DORVALLI.

Jól tehát: ha úgy van (Linához) ha szive ezen pillanatban nem vet semmit szemére, ha más tárgy nem tölti-el; ha ez nem atyja akaratjának 's az illendőségnek rovására tett áldozat; melly magának egész esztendőki könnyűkébe 's buba kerülend: ha mind ebbőlsemmi nincs, ihol kezem, nyújtsa-ide magáét: legyünk férj és nő.

HIPPOLIT.

Nossza! (Linához).

LINA.

Igen, legyünk . . . ihol kezem . . . Istenem! ki segít rajtam? meghalok! (székre dől, Lóri tartja).

HIPPOLIT.

Odavagyok! Eugenia asszony! ápolja őt (Lórihoz). Szaladj, hozz melisszát.

LÓRI.

Ezennel (lassan Dorvalléhoz ajánlkozó képen). Dorvalli úr!

DORVALLI.

Értettem. (lassan).

LÓRI.

Majd meglátjuk. (el).

HIPPOLIT.

Megbocsásson Dorvalli úr; de a' félénk's jól nevelt lyányok nagyobb tekintetre érdemesek.

DORVALLI.

Én felette meg vagyok illetődve . . .

EUGENIA.

Szive erősen ver. Nagyon el van szorítva fűzményében: meg kell eresztetni, hogy szabadabban lélekezdhessék.

LÓRI.

(Vissza néhány üregecskével. Midőn Eugenia Lina fűzményét felbontja, egynehány öszvehajtogatott levelecskék hullnak alá, melyeket Hippolit öszveszed).

(Jaj nekem, a' levelkék!)

HIPPOLIT.

Minő papírosok ezek? (Lórihoz)

LÓRI.

Adja - ide, bizonyos emlékezetek lesznek . .

HIPPOLIT.

Akarom látni, 's te vigyázz Linára.

FRANKO.

Valami új zavar!

LÓRI.

(Még fűzményünkbe sem bízhatunk 'mindig).

HIPPOLIT (Olvas).

„Milly örömmel vettem soraidat! én imádlak Lina . . .“ boldog isten ki írja ezt? „Szives barátod Béla“ 's ez a' másik? reszket a' kezem. (Olvas). „Tegnap nem bátorkodtam levelet hajítani, mivel vén nevelőd rám tekingete.“

LÓRI.

Ugyan jó, hogy én akkor még itt nem valék.

HIPPOLIT.

'S ezek a' többiek . . . mind egy vonás, én izzadok, 's te Lóri . . .

LÓRI.

Én nem vagyok a' vén nevelőné.

HIPPOLIT.

De kicsoda, ki ezen pórlelkű csábítója az ártatlanságnak?

DORVALLI (szabadon, nyomósan).

Mérsékelje magát az Úr: ő egy becsületes ember, az én legkedvesebb barátom.

HIPPOLIT.

Hogyan? talán csak azon ifjú ki Uraságoddal jött?

DORVALLI.

Ő maga. (mint feljebb).

HIPPOLIT.

Franko . . .

FRANKO.

Ugyan kérlek, hagyj békén.

HIPPOLIT.

Azon Béla tehát . . ?

EUGENIA.

Ne higye. Béla csupán engem szeret.

HIPPOLIT.

‘S még - is . . .

DORVALLI.

Ő maga az, ismétlem.

EUGENIA.

Kérdezze Franko urat.

DORVALLI.

Asszony néném adja-ált, kérem, azon vakarást.

EUGENIA.

Ihol megszégyenítésedre (adja Dorvallinak).

LÓRI.

'S az-is fűzményből való.

DORVALLI.

(Öszve hasonlítja a többi levelekkel).

Lássa ha nem ugyan azon vonás-e?

EUGENIA.

Oda vagyok, el vagyok árúlva!

DORVALLI.

Igen, ön szeretetétől, de koránt sem Bétól.

HIPPOLIT.

Hol ő? elüzetem szolgálaim által,

EUGENIA.

Megérdemli.

DORVALLI.

Uram . . .

HIPPOLIT.

Előzetem.

DORVALLI.

Gondolja-meg, hogy lyánya . . .

HIPPOLIT.

Megmásolhatatlan vagyok.

DORVALLI (engesztelődve).

Úgy igaza van, nagyon helyesen cselekszik. Űzze-ki házából Bélát, azon szerencsétlent, ki kevés órák előtt tanácslá lyányának, követné atyja akaratját 's legyen nőm. Űzze-el, 's el ne álljon feltételétől: lyánya haljon - meg itt szeme láttára eldődei diszéért; 's úgy aztán nem kell majd nemzeti fájáról gondolkodnia, 's én odébb megyek.

HIPPOLIT.

Lyányom nem haland-meg.

L Ó R I (lassan Linához).

Csendesen legyen. Istenem a? kisasszony el-
ájúlt!

HIPPOLIT.

Frissen, fusson valaki orvosért.

DORVALLI.

Már késő.

HIPPOLIT.

Hogyan?

DORVALLI.

Nézze csak; látja mint vonaglik. Szolgája
Hippolit Urnak. (tetteti elmentét).

HIPPOLIT (Dorvallihoz).

Ne hagyjon-el, kérem az Urat.

DORVALLI.

Csak egyetlen egy mód van . . .

HIPPOLIT.

Nem akarok róla hallani.

DORVALLI.

Köteles szolgája. (mint feljebb).

HIPPOLIT.

Várákosszék. Senki sem ápolja, senki?

DORVALLI.

Tehát én kényszerítetem az orvos kötelességét teljesíteni. Megengedi? (közelebb lép, üterét fogja).
Ütere felette rossz reményt ad.

HIPPOLIT.

Jaj nekem!

DORVALLI.

Csendesítőre van szüksége. Lina kisasszony,
Ura atyja megengedi, hogy Béla nője legyen.

HIPPOLIT.

Nem igaz.

DORVALLI.

Elhallgathatta volna nem igazát, minthogy
még így sem mozdul.

HIPPOLIT.

Hogyan! nem mozdul?

LÓRI.

Nézze csak, milly hideg verőteke.

DORVALLI.

Nem adok neki három órát, 's ő nem lesz többé.

HIPPOLIT.

Szegény fejem, oda vagyok!

DORVALLI.

A' vég gonosznak vég módot . . . vagy itt hagyom. (Lórinak int híja Bélát).

HIPPOLIT.

Az istenért!

DORVALLI.

Csak egy van még hátra: nem tehetem bizonyossá sikeréről; de meg lehet próbálni.

HIPPOLIT.

Mit látok; azon érdemetlenért küldött? (a' színen azon része felé indul mellyről Béla jövend).

EUGENIA.

Áruló! nem türhetem-el többé tekintetét (el az ellenkező oldalon).

DORVALLI.

Hippolit Úr! a' dolog sürgető; mérsékelje magát egy kevéssé.

TIZENNEGYEDIK JELENÉS.

**BÉLA, LÓRI, 'S AZ ELŐBBIEK, EUGENIÁN
KIVÜL.**

BÉLA (Hippolitához .

Parancsol ? . .

DORVALLI.

Béla; jőj közelebb , nincsen többé ideje a' mentségnek 's complimenteknek. Nézd csak.

BÉLA.

Oh egek ! mit látok ?

HIPPOLIT.

Az Úr szerencsétlen oka.

BÉLA.

Ah Úram . . .

DORVALLI.

Igen ; te vagy szerencsétlen oka mind ezen zavaroknak ; 's különösen a' kisasszony ezen

ajulásának. 'S csak te hozhatod életre tűnő érzékeit.

HIPPOLIT

(akarna szólni).

DORVALLI (folytatja).

'S az ő jó atyja, kit megismertettem nemes 's nagylelkű érzéseiddel a' helyett, hogy lányát halva lássa, azon nagylelkű erőt teszi magán, hogy neked adja nőül.

HIPPOLIT.

Hogyan?

DORVALLI.

De azon feltétel alatt, hogy kevés napok múlva díszes tisztséget nyerj a' Ministerium mellett.

HIPPOLIT.

Tehát . . .

BÉLA.

Uram, én szerettem leányát előbb, hogysem nemes 's gazdag voltát tudnám.

HIPPOLIT.

Ez nem mentség.

DORVALLI.

Ezen mentség helytelen, igaza van Hippolit úrnak. A' szerelemnek nincsen jusa a' pergamenokat bemocskítani. 'S ha nem volnánk ezen sürgetős szükségben, én magam beszelném - le nemes elszánásáról.

HIPPOLIT.

De most, ha lehetne . . .

DORVALLI.

Épen az kár, hogy nem lehet különben.

HIPPOLIT.

Franko, te mit szólsz?

FRANKO.

Nem tudom; vigasztalhatod magad meggondolván, hogy épen száz esztendeje bizonyos Aspasia, anyai ágadból, egy kereskedőhez ment férjhez . . .

HIPPOLIT.

Hallgass, hallgass. Szükség, hogy engedjek.

LÓRI.

Úgy tetszik a' kisasszony magához jó.

DORVALLI.

Lássa, hogy eltaláltam? ere visszatér előbbi természetes ütésére.

HIPPOLIT.

Szerencsétlen leány!

DORVALLI.

Ne kinozzuk még.

HIPPOLIT (Bélához).

Atyja tehát kereskedő volt?

BÉLA.

Azt tudja Uraságod.

HIPPOLIT.

'S nagyatyja patvar tudja, minő mesterséget üzött?

BÉLA.

Uram, nagyatyám tengeri kapitány volt, 's Gibraltár alatt dicsően halt-meg.

HIPPOLIT.

Megvannak oklevelei?

BÉLA.

Mindenkor szorgosan őriztem azokat.

HIPPOLIT.

Magam akarom megvizsgálni.

DORVALLI.

Im? Lina miként fordítja atyjára gyermeki ártatlan szemeit.

LINA.

Kedves atyám . . . ah istenem! megbocsát?

HIPPOLIT.

Megérdemlenéd . . .

DORVALLI.

Az istenért Hippolit úr! féljünk a visszaeséstől: a? mi történt megvan. Engedje, hogy kezét fogjanak.

HIPPOLIT (Dorvallihoz).

‘S a? tisztség?

DORVALLI.

Az én gondom.

HIPPOLIT (Bélához).

‘S a? címerek?

BÉLA.

Holnap megkapja.

HIPPOLIT.

Tűrődelem! nem vagyok egészen megalázva.
(Béla 's Linához). Az ég áldjon meg benneteket.

LINA.

Örömöm határtalan!

BÉLA.

Reméllem, nem fogja megbánni Hippolit úr,
hogy vője lettem.

DORVALLI.

Uram bátyám, a' három ezer arany?

FRANKO.

Igazod van, bolond voltam, megfizetem a'
fogadást.

HIPPOLIT (Dorvallihoz).

És Dorvalli úr?

DORVALLI.

És én megújítom ezennel feltételemet: nem
mintha ellensége volnék a' házassági kötelek-
nek, hanem mivel félek a' választástól.

TUDNIVALÓK.

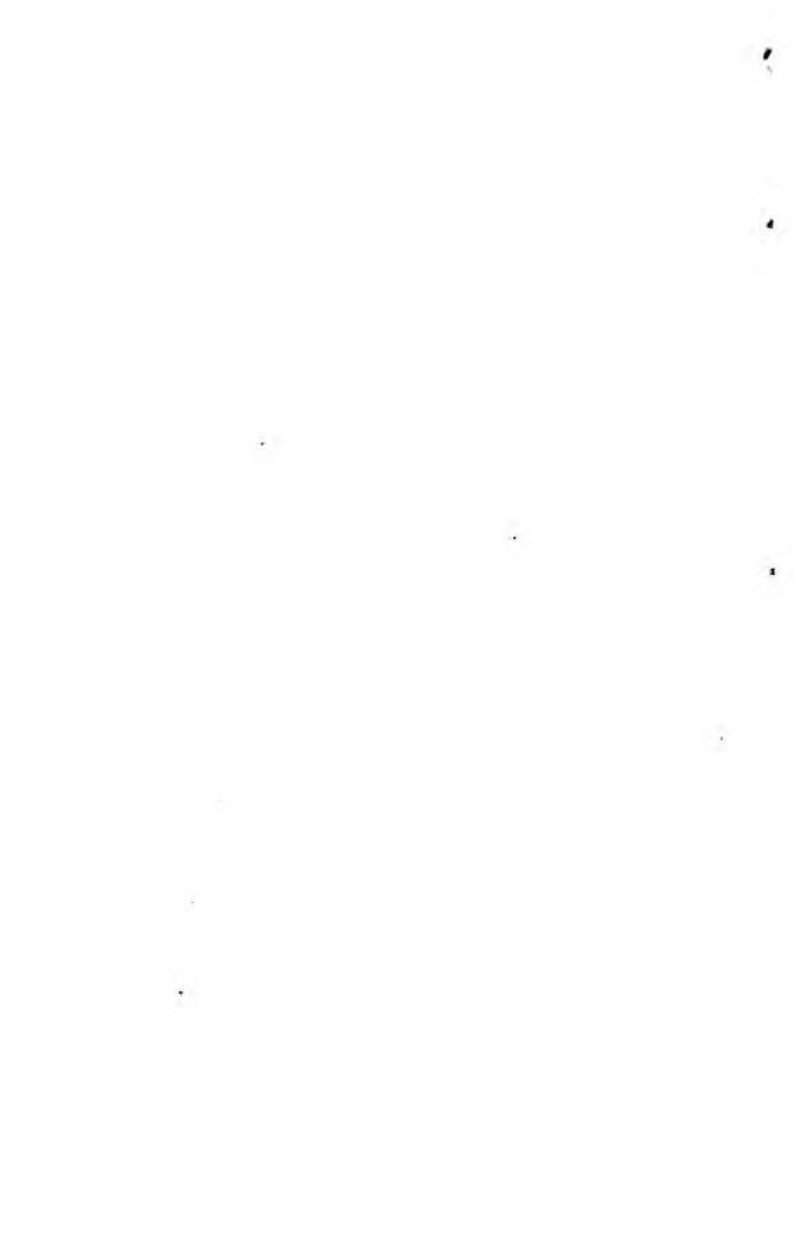
1. A' m. t. Társaság ezen munkáknak csak kiadója lévén, nem kezeskedik a' bennök követett nyelvszabályokról, sem írásmódról, sem végre akárminemű nyelvet 's írást illető elvekről, egyedül arra kívánt a' kéziratok' bírálatában ügyelni, hogy az elfogadott és sajtó alá bocsátandó munka, mint egész egy vagy más tekintetből ajánlható legyen, 's a' literatúra' jelen állapotjában kiadásra méltónak tartathassék.

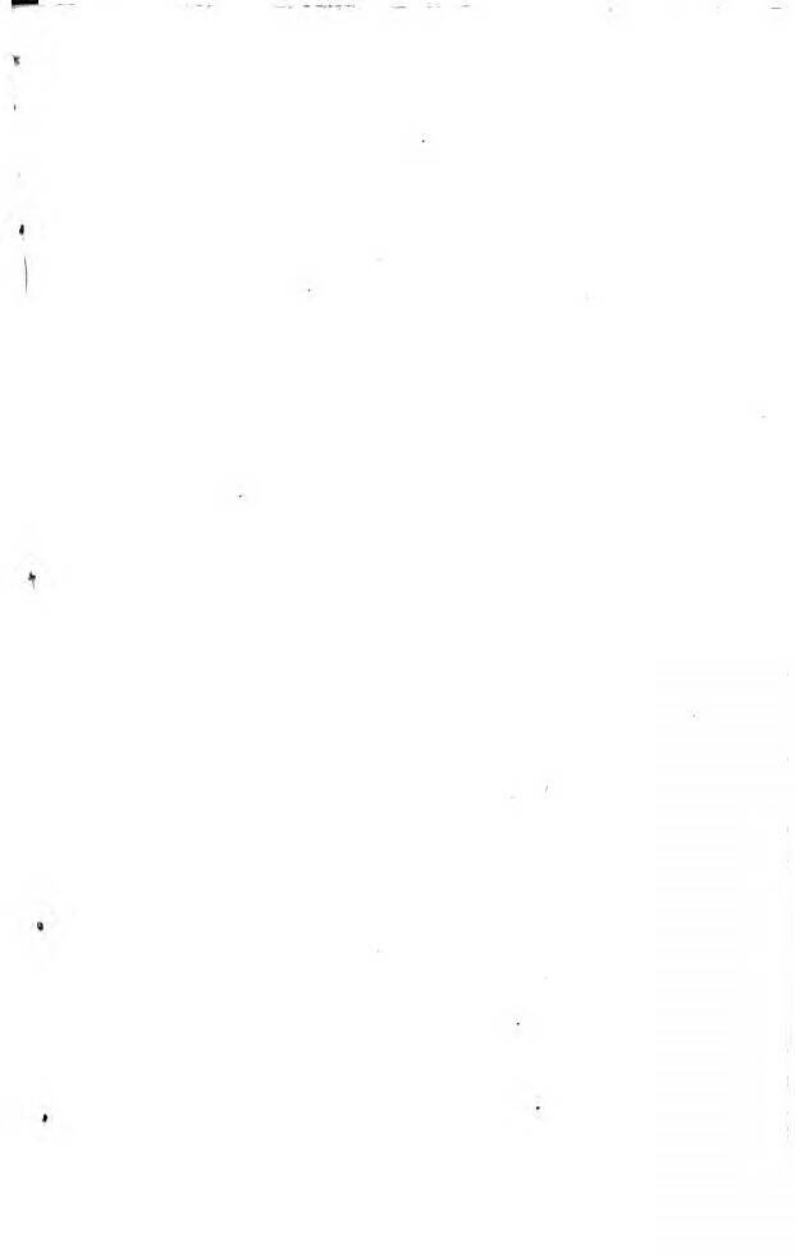
2. Nem vizsgálhatván meg a' benyújtott kéziratokat a' Társaság fejenként és egészben: ez, u. m. A' n ő t e l e n p h i l o s o p h u s, Vörösmarty Mihály és Schedel Ferencz, mint e' végre hivatalosan megbízott rendes tagok' írásbeli ajánlására adatott sajtó alá.

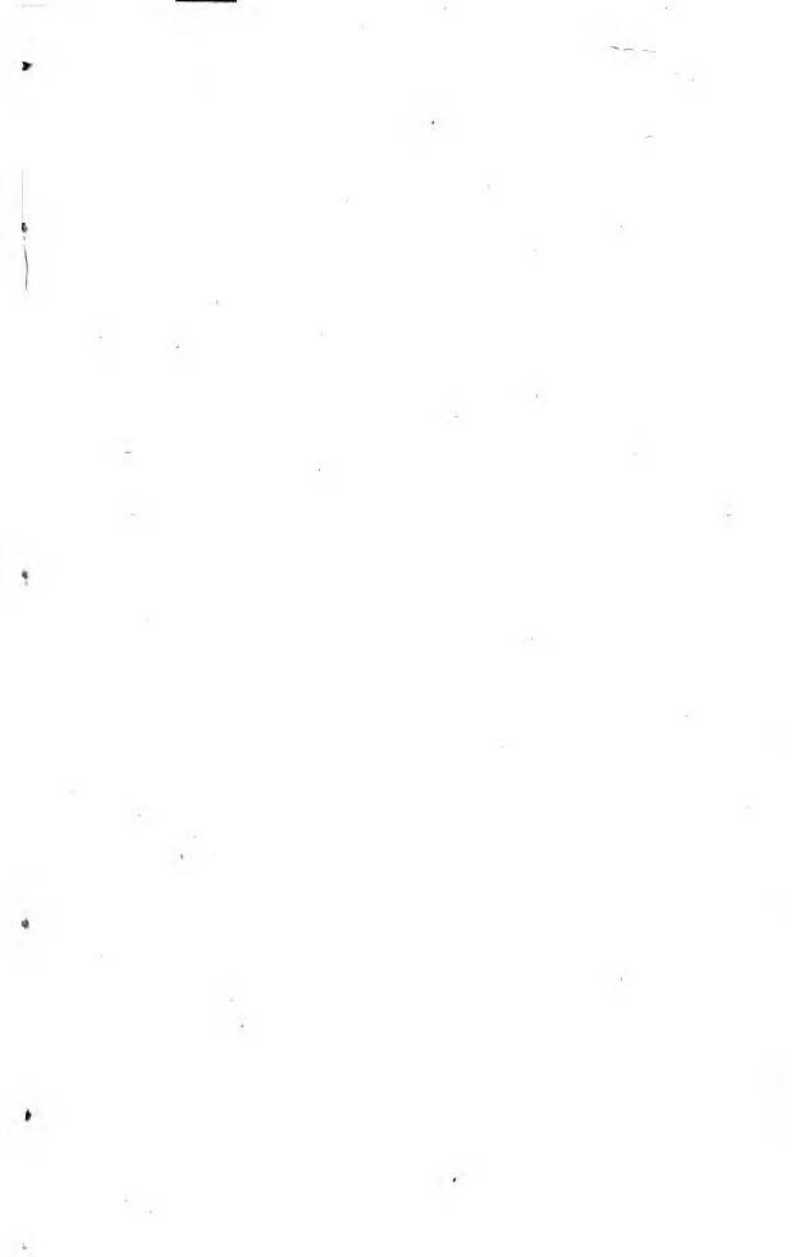
3. E' színjáték azon 71 közül való, melyek' fordítására a' Társaság 1831-ben Juniusban tagjait, és 1832-ben Martiusban a' magyar írókat általjában felszólítja.

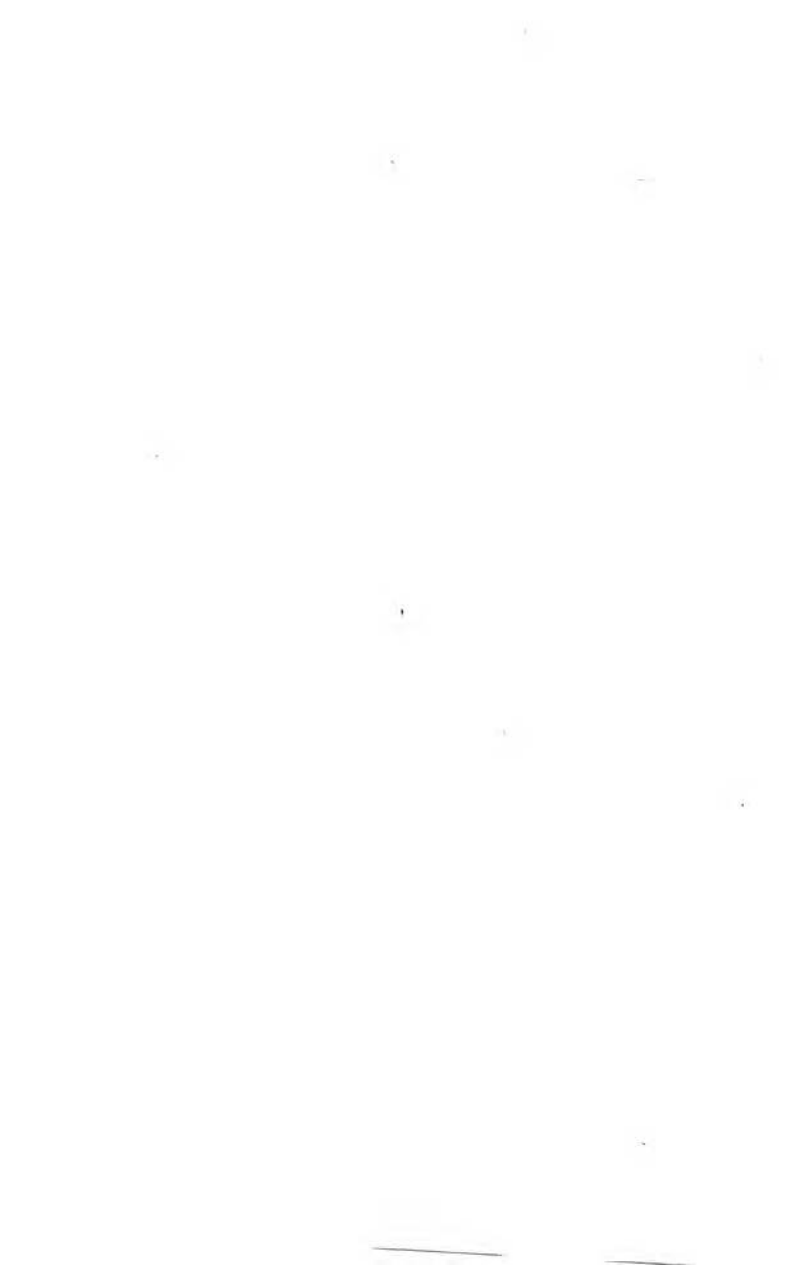
4. A' Társaság által kiadott kéziratok közül ez, III-dik számu.

Döbrentei G á b o r m. k.
Titoknak.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z174548800

